

Komisja
Europejska

PANORAMA

Wszystko o europejskiej polityce regionalnej i miejskiej

JESIEŃ 2020 / Nr 74

ŁOTWA

Budowanie mostów kluczem do rozwoju regionalnego

INTERREG:
WSPIERANIE
STRATEGII
ZAZIELENIANIA
GOSPODARKI

FINALIŚCI
I ZWYCIĘZCY
REGIOSTARS 2020

Polityka
regionalna
i miejska

PANORAMA

SPIS TREŚCI

WSTĘP: Elisa Ferreira, europejska komisarz ds. spójności i reform.....	3
ZAZIELENIANIE DZIAŁAŃ KOMUNIKACYJNYCH: badanie Interreg ocenia zielone praktyki stosowane w UE i promuje ich wdrażanie w ramach przyszłych strategii.....	4
INTERREG@30: młodzież w centrum uwagi w planach dotyczących obecnego i przyszłego okresu programowania	8
INTERREG VOLUNTEER YOUTH: jak dotąd ponad 500 młodych wolontariuszy wsparło inicjatywę współpracy terytorialnej w całej Europie.....	10
ŚWIĘTOWANIE NA 30 SPOSOBÓW: Estonia i Łotwa podjęły wyzwanie, w którym motywem przewodnim jest liczba 30	12
DUŻE BADANIE DOTYCZĄCE WSPÓŁPRACY TRANSGRANICZNEJ: wyniki pokazują aktualną sytuację w wielu dziedzinach	13
EUSAIR: łączenie zasobów wiedzy i innowacji, aby pokonać wspólne wyzwania i rozwijać region adriatycko-joński.....	15
INSTRUMENTY FINANSOWE: chcąc ożywić gospodarkę po pandemii COVID-19, Komisja Europejska przyjęła nowe przepisy i ułatwiła dostęp do finansowania.....	17
ŁOTWA: na dobrej drodze ku gospodarce opartej na wiedzy i szybszemu wzrostowi dzięki skutecznemu wykorzystaniu unijnych środków	19
PUNKT DANYCH: co roku zła jakość powietrza w europejskich miastach odpowiada za więcej przypadków przedwczesnej śmierci niż wypadki drogowe.....	29
MAPY: alternatywne środki transportu i pojazdy elektryczne pomogą w ograniczeniu emisji gazów cieplarnianych w europejskich miastach.....	31
REGIOSTARS: finaliści i zwycięzcy wyróżnieni podczas 18. Europejskiego Tygodnia Regionów i Miast 2020, który odbył się w Brukseli i, wirtualnie, w całej Europie.....	33
WASZYM ZDANIEM: badanie CESER zaleca połączenie mobilności ze szkoleniem i zatrudnieniem w ramach współpracy euroregionalnej	39
PROJEKTY: sylwetki udanych projektów z Włoch i Chorwacji, Reunion, Finlandii, Cypru i wysp Grecji	40

WSTĘP

Spójność w praktyce: strategia odbudowy naszych społeczeństw i gospodarek

Szanowni Państwo, jest mi niezmiernie miło zaprezentować pierwsze cyfrowe wydanie magazynu *Panorama*. Zgodnie z obietnicą przeszliśmy od słów do czynów: nasze podejście stało się bardziej ekologiczne, więc oferujemy Państwu najlepsze historie dotyczące realnego oddziaływania polityki spójności, jednak tym razem w formie bardziej przyjaznym dla środowiska. Jak na pierwsze ekologiczne wydanie magazynu, który stanowi niejako pomost między „starym” a „nowym”, dość naturalnym wydaje się poruszenie tematu Europy znajdującej na kolejnym rozdrożu.

Aby wyjść z głębokiego kryzysu zdrowotnego i gospodarczego, który tak mocno dotknął wszystkie kraje, naszym zadaniem jest leczenie, naprawa i odbudowa. Nie możemy jednak polegać już na tradycyjnym modelu: najwyższy czas na modernizację i odbudowę na lepszych fundamentach. Spoglądamy również w przyszłość – na okres programowania 2021–2027, który musi być czasem realizacji działań na rzecz zielonej, cyfrowej i odpornej gospodarki przy wsparciu polityki spójności.

W tym celu Komisja Europejska ustanowiła kompleksowy zestaw instrumentów: inicjatywy CRII oraz CRII+ w odpowiedzi na koronawirusa, REACT-EU (jako elastyczny instrument odbudowy) oraz Instrument na rzecz Odbudowy i Zwiększania Odporności. Ich celem jest wspieranie niezbędnych reform strukturalnych i naszych głównych programów spójności z myślą o zapewnieniu rozwoju w dłuższej perspektywie.

Wprawdzie cieszą mnie szybkie postępy naszych prac realizowanych ze współprawodawcami w celu przyjęcia inicjatywy REACT-EU, jednak muszę też przyznać, że stoimy przed poważnymi wyzwaniami związanymi z jej wdrożeniem.

Współpracując z państwami członkowskimi i lokalnymi zainteresowanymi stronami, musimy zapewnić, aby zasoby przewidziane we wszystkich tych instrumentach były przeznaczane na realizację solidnych i właściwych projektów o istotnym znaczeniu dla obywateli. Oznacza to, że programy należy opracowywać w sposób szybki i skuteczny, tak aby za kilka lat móc wykazać przez obywatelami, że mądrze zainwestowaliśmy ich pieniądze.

Musimy finansować projekty, które nie tylko szybko pochłaniają zasoby, ale przede wszystkim przynoszą długoterminowe owoce – to jest polityka inwestycyjna, a nie konsumpcyjna.

Po drugie, ten zestaw instrumentów musi się wpisywać w kompleksową i spójną długoterminową strategię zarówno na szczeblu europejskim, jak i krajowym. Nasze inwestycje powinny być nie tylko mądre i długoterminowe, ale również spójne z naszymi wspólnymi priorytetami na poziomie strategicznym, a co więcej, powinny uwzględniać odmienne potrzeby i uwarunkowania wyjściowe w państwach członkowskich.

Nie ma jednego uniwersalnego rozwiązania problemów, zatem wszystkich nas – Komisję, współprawodawców, państwa członkowskie, instytucje zarządzające, partnerów regionalnych i lokalnych oraz obywateli – czeka ogrom ciężkiej pracy. Musimy odbudować neutralną dla klimatu, konkurencyjną i sprzyjającą włączeniu społecznemu Europę. Uważam, że nasze działania mają wszelkie szanse powodzenia – pod warunkiem, że będziemy działać razem. ■

Elisa Ferreira
Europejska komisarz ds. spójności i reform

Zazielenianie: przełom w działaniach komunikacyjnych Interreg

Zrównoważony rozwój jest popularnym hasłem, od dawna powtarzanim w sektorze komunikacji, ale jak często przekładanym na konkretne działania? Chcąc stanąć na wysokości zadania, uczestnicy programów Interreg odpowiedzieli na apel unijnych instytucji i zamierzają nadać swoim działaniom komunikacyjnym bardziej ekologiczny i zrównoważony charakter. Przed wdrożeniem tego nowego podejścia przeprowadzono ankietę, której zadaniem była ocena aktualnej sytuacji, a w dalszej perspektywie – włączenie do przyszłych strategii bardziej ekologicznych praktyk.

W ubiegłym roku instytucje europejskie podniosły poprzeczkę w dziedzinie celów klimatycznych: Parlament Europejski ogłosił „klimatyczny stan wyjątkowy” w Europie, a Komisja przyjęła Europejski Zielony Ład, który zakłada osiągnięcie do 2050 roku neutralności pod względem emisji dwutlenku węgla.

W odpowiedzi na te inicjatywy grupa podmiotów odpowiedzialnych za europejskie programy współpracy przeprowadziła bada-

nie ankietowe mające na celu zebranie informacji na temat praktyk stosowanych w działaniach komunikacyjnych Interreg. Zamysłem autorów badania było przedstawienie ogólnego stanu rzeczy oraz wymiana informacji na temat praktyk proekologicznych stosowanych w projektach oraz w ich własnych działaniach komunikacyjnych, co miało pokazać, do jakiego stopnia są one zgodne z zasadami zazieleniania gospodarki.

Badanie rozpoczęto w maju 2020 roku. Zebrane dane na temat zielonych praktyk pochodzą z 15 programów Interreg.

Z uzyskanych odpowiedzi wynika, że komunikacja elektroniczna i stosowanie zasad gospodarki o obiegu zamkniętym (ponowne użycie tych samych materiałów lub wykorzystanie materiałów pochodzących z recyklingu) są już szeroko rozpowszechnione (zob. tabela poniżej) w takich programach jak Program Współpracy Transgranicznej Polska–Rosja, Interreg regionu Dunaju czy Interreg regionu SUDOE. Niektórzy uczestnicy programów lub partnerzy projektów nie produkują już darmowych materiałów promocyjnych, a wielu rezygnuje z używania tworzyw sztucznych w swoich działaniach.

Jednak istnieją nadal zarówno obszary, które wymagają zmian, jak i szereg niewykorzystanych możliwości. Wśród obszarów wymagających zmian wymienić należy zielone zamówienia publiczne, zmniejszenie ilości odpadów, zwłaszcza tworzyw sztucznych, oraz organizacja wydarzeń online. Z kolei praktyki takie jak bilans i kompensacja emisji gazów cieplarnianych wciąż należą do rzadkości.

POSUMOWANIE WYNIKÓW BADANIA

**POWSZECHNE
ZRÓWNOWAŻONE
PRAKTYKI KOMUNIKACYJNE***(współczynnik respondentów) N=15*

- 100%** Gospodarka o obiegu zamkniętym
Komunikacja elektroniczna
- >50%** Zero odpadów
Mniej wydarzeń na miejscu
- <50%** Zielone zamówienia publiczne
Zero tworzyw sztucznych
Efektywność energetyczna w użytkowanych obiektach
- <1%** Wykorzystanie energii odnawialnej
Bilans dwutlenku węgla
Kompensacja emisji

CO MOŻNA POPRAWIĆ*(współczynnik respondentów) N=15*

- 20%** Mniej wydarzeń na miejscu
Gospodarka o obiegu zamkniętym
- 13%** Bilans dwutlenku węgla
Kompensacja emisji
Efektywność energetyczna w użytkowanych obiektach
- 7%** Zero tworzyw sztucznych
Wewnętrzne działania komunikacyjne zachęcające do zaangażowania się (dodatkowa kwestia poruszona w ankiecie jako „Inne”)

**SAMOOCENA
MOCNYCH STRON
PROGRAMÓW/PROJEKTÓW***(współczynnik respondentów) N=15*

- 100%** Komunikacja elektroniczna
- 28%** Gospodarka o obiegu zamkniętym
Zero odpadów
Zero tworzyw sztucznych
- 1%** Zielone zamówienia publiczne
Efektywność energetyczna w użytkowanych obiektach
- 0%** Bilans dwutlenku węgla
Kompensacja emisji
Wykorzystanie energii odnawialnej

Więcej szczegółów na temat aktualnych praktyk można znaleźć w podsumowaniu badania powyżej.

Praktyki zarządzania w ramach różnych programów i projektów

Zamiast stosować zrównoważone działania komunikacyjne wyłącznie w odniesieniu do programu, należy bardziej skupić się na wdrożeniu systemowego podejścia do zarządzania, odnoszącego się zarówno do programu, jak i wszystkich finansowanych w jego ramach projektów. Przykładem jest program Interreg „Obszar Alpejski”, dla którego opracowano kompleksowe wytyczne dotyczące zazieleniania, obowiązujące we wszystkich projektach dofinansowanych w ramach tego pro-

gramu. Jeśli chodzi o struktury wewnętrzne, członkowie zespołu wspólnego sekretariatu podpisali „Zobowiązanie do zmniejszenia śladu węglowego swojej działalności zawodowej”. Ponadto cel, jakim jest nadanie programowi bardziej ekologicznego charakteru, został wpisany przez kraje partnerskie do deklaracji misji programu.

Program Interreg V-A Włochy–Słowenia stanowi ciekawy przykład wspólnych działań w ramach pięciu projektów. W 2019 roku przyznano z tego programu dodatkowe środki na projekty współfinansowane w ramach osi priorytetowej 2: „Współpraca na rzecz wdrożenia niskoemisyjnych strategii i planów działania”. W tych projektach nadal stosuje się metodologię opartą na „kapitalizacji i komunikacji”, zgodnie z którą szereg działań komunikacyjnych zaplanowano w taki sposób, jak gdyby wszystkie te projekty stanowiły jedną inicjatywę.

Wydarzenia online zapewniają większą wydajność

Wydarzenia online są jednym z najbardziej skutecznych sposobów na zmniejszenie śladu węglowego, zwłaszcza że w normalnych okolicznościach uczestnicy programów i projektów każdego roku organizują tysiące wydarzeń na miejscu.

W ostatnich latach w ramach programu Interreg Europa przygotowano prawie sto godzin treści dla wydarzeń online skierowanych do decydentów na szczeblu regionalnym. Aby były one interesujące i przydatne dla uczestników, przetestowano, a następnie wykorzystano rozmaite technologie, formy i formaty.

Zespół programowy, po specjalnym przeszkoleniu wszystkich członków, rozpoczął realizację wydarzeń online. W bardzo krótkim czasie ich wysiłki przyniosły owoce – w wydarzeniach przez internet wzięło udział więcej uczestników niż w wydarzeniach fizycznych.

Kompensacja emisji jest możliwa

Mimo że kompensacja śladu węglowego wydaje się złożonym przedsięwzięciem, dwa projekty udowodniły, że jest to możliwe.

W ramach projektu BalkanROAD, finansowanego z programu Interreg regionu Bałkanów i Morza Śródziemnego, zorganizowano bezemisyjną konferencję dotyczącą przystosowania się do zmiany klimatu i łagodzenia jej skutków – „OpenEARTH 2020”. Wszyscy uczestnicy konferencji przekazali szczegółowe informacje dotyczące swojej podróży i zakwaterowania, dzięki czemu możliwe było oszacowanie całkowitego śladu węglowego wydarzenia. Obliczenia wykonano zgodnie z wytycznymi IPCC (Międzyrządowego Zespołu ds. Zmian Klimatu) i przedstawiono na plakacie promującym konferencję.

W celu skompensowania 17,2 tony dwutlenku węgla wygenerowanego w wyniku konferencji posadzona została odpowiednia liczba dębów, którą wyliczono na podstawie ilości CO₂ akumulowanej przez te drzewa w ciągu ich życia.

Innym przykładem jest grupa 22 projektów w dziedzinie zrównoważonej turystyki, finansowanych w ramach programu Interreg MED. W ich ramach zorganizowano konwencję w pełni

opartą na zasadach gospodarki o obiegu zamkniętym i dzięki temu kompensującą część z 78 ton dwutlenku węgla wygenerowanego w związku z wydarzeniem. Uczestnicy konwencji zostali również zaangażowani w głosowanie na jeden z kilku projektów, który miał otrzymać kompensację.

Zielone zamówienia publiczne: zaangażowani dostawcy

Jednym z kluczowych obszarów, w którym należy w sposób systematyczny wprowadzić ekologiczne praktyki, są zielone zamówienia publiczne. Przykładem jest tutaj konferencja programu Interreg dla regionu Morza Bałtyckiego, w której wzięło udział 400 uczestników. Jej organizatorzy rozszerzyli typowy zakres zamówień na ekologiczne usługi cateringowe.

Zazwyczaj obejmują one „etykietowaną żywność ekologiczną”, ale pomijają szereg innych aspektów, takich jak produkcja lokalna i sezonowa. Dlatego też w ramach tego programu zmieniono procedurę przetargową, dzieląc usługi cateringowe na mniejsze partie (dienne i wieczorne). Umożliwiło to złożenie ofert również mniejszym firmom posiadającym lokalnych dostawców. Ponadto z każdym oferentem przeprowadzono wywiad, aby ocenić jego indywidualne podejście do zrównoważonych usług gastronomicznych.

Kolejny przykład angażowania dostawców pochodzi z programu Interreg Południowy Bałtyk: dostawcy pendrive'ów USB zostali poproszeni o zrezygnowanie ze stosowania jednorazowej folii plastikowej w swoich opakowaniach.

Unikanie marnowania żywności

Według portalu Europa na terenie naszego kontynentu co roku marnowane jest 20% żywności produkowanej do spożycia przez ludzi, co stanowi 88 milionów ton. Świadomość na temat marnotrawienia żywności pozostaje bardzo niska, dlatego twórcy projektu STREFOWA, finansowanego w ramach programu Interreg Europa Środkowa, zdecydowali się działać na rzecz ograniczenia odpadów żywnościowych w regionach Europy Środkowej.

Projekt realizuje swoją misję poprzez dawanie przykładu. Oprócz tego, że podczas wszystkich wydarzeń projektu STREFOWA organizatorzy korzystają z usług bezodpadowego cateringu, zorganizowano też pięć hakatonów dotyczących problemu odpadów żywnościowych w Austrii, we Włoszech, na Węgrzech, w Polsce i w Czechach, których celem jest podniesienie świadomości, między innymi wśród społeczności lokalnych, oraz znalezienie rozwiązań internetowych zapobiegających marnowaniu żywności w Europie Środkowej.

Dni Europejskiej Współpracy promują obieg zamknięty

Program Interreg Estonia–Łotwa jest zgodny z wytycznymi dotyczącymi organizacji zielonych wydarzeń, które zostały opracowane w ramach projektu „Zielone wydarzenia publiczne”. Wydarzenia podczas Dnia Europejskiej Współpracy w latach 2017, 2018 i 2019 były okazją do podniesienia świadomości na temat tych wytycznych i zastosowania ich w praktyce. Na przykład skoncentrowano się w nich na metodach takich jak sortowanie odpadów, wykorzystywanie lokalnych produktów i wody z kranu oraz rozprowadzanie materiałów promocyjnych wykonanych z materiałów ekologicznych lub pochodzących z recyklingu.

Strategia zazieleniania działań komunikacyjnych została wdrożona podczas obchodów Dnia Europejskiej Współpracy

w 2019 roku zorganizowanych w ramach programu współpracy transgranicznej Rosja–Łotwa w trzech miastach: Pskowie, Salaspils i Petersburgu. W wydarzeniach związanych z ochroną środowiska wykorzystano podarunki, pamiątki, wizytówki, wstęgi, długopisy i inne artykuły papiernicze nadające się do ponownego użytku.

Wszystkie te przykłady praktyk wyraźnie pokazują, że programy i projekty są przygotowane na kolejny krok na przód. W planach jest również szereg inicjatyw dotyczących stworzenia kompleksowych wytycznych, które pomogą w podejmowaniu bardziej świadomych decyzji na szczeblu programów i projektów. ■

Obchody 30-lecia Interreg skupione wokół młodzieży

W tym roku mija 30 lat od uruchomienia programu Interreg, a jednocześnie jest to czas, w którym toczą się przygotowania do kolejnego okresu programowania. Z tych względów tak ważne jest zwrócenie się do następnego pokolenia z prośbą o pomysły na to, w jaki sposób zaangażować młodych ludzi w poprawę współpracy terytorialnej w Europie.

Od 30 lat program Interreg zajmuje centralne miejsce w europejskim projekcie, wspierając współpracę między regionami poprzez usuwanie barier i promowanie wspólnych działań mających na celu jednoczenie obywateli.

Obchody 30-lecia Interreg skupiają się na trzech różnych, ale powiązanych ze sobą tematach: „wszyscy mamy sąsiada”, „młodzież” oraz „zielona i klimatycznie neutralna Europa”.

Statystyki pokazują, że w 2018 roku młodzi ludzie między 15 a 29 rokiem życia stanowili 17% populacji Unii. Niezależnie od płci, sytuacji ekonomicznej, pochodzenia społecznego czy wieku wszystkie osoby młode stoją przed podobnymi wyzwaniami, takimi jak słabe rynki pracy i brak możliwości kształcenia i szkolenia.

Co więcej, osoby młode nie są też odporne na inne kryzysy, takie jak globalne ocieplenie, brak poczucia bezpieczeństwa czy

powszechny brak zaufania do instytucji publicznych. Jednak to, co łączy europejską młodzież ponad granicami, to pragnienie lepszej przyszłości. UE jako całość oferuje im ogromne możliwości, zwłaszcza dla coraz większej rzeszy młodych osób, które wyruszają za granicę w celach zarobkowych lub rekreacyjnych.

Zmiany na lepsze

Programy Interreg ułatwiają ludziom przejazdy do pracy lub szkoły z jednego państwa członkowskiego do drugiego, znalezienie pracy w przygranicznych regionach Europy i poza jej granicami, a także uzyskanie dostępu do usług publicznych najbliżej ich miejsca zamieszkania. Trzeba zaznaczyć, że stworzenie warunków sprzyjających mobilności młodzieży ma kluczowe znaczenie dla wzmocnienia pozycji Europy jako gospodarki opartej na wiedzy.

Dlatego też Interreg promuje sieci i działania pomagające młodym przedsiębiorcom w rozwijaniu ich umiejętności, uwalniając w ten sposób ich niewykorzystany potencjał. Ponadto otwiera też możliwości przekształcania innowacyjnych pomysłów młodych ludzi w realne rozwiązania. W ramach Interreg realizowany jest też program uświadamiania młodzieży w Unii i poza nią w zakresie globalnego ocieplenia i dostosowania zachowań w kierunku bardziej zrównoważonego stylu życia. Co ważne, Interreg przyczynia się do budowania zaufania ponad granicami przez wprowadzanie wspólnych usług publicznych, łatwo dostępnych dla osób młodych. Projekty [IEER](#) i [Eur. Friends](#), realizowane, odpowiednio, w ramach programów Interreg Europa i Interreg Moza–Ren, ilustrują niektóre z tych elementów.

“ *Program Interreg gwarantuje udział obywateli i młodzieży w budowaniu naszego kontynentu.* ”

Złoty środek

Rok 2020 to przełomowy rok dla programów Interreg. Z jednej strony jest to okazja do świętowania naszych dokonań z ostatnich 30 lat, z drugiej zaś strony to kluczowy moment przygotowań do nowego okresu programowania. Społeczność Interreg jest otwarta na nowe i innowacyjne pomysły osób młodych z całej Unii Europejskiej. Mając to na uwadze, Komisja Europejska przeprowadziła badania ankietowe wśród grup docelowych, a także zainicjowała internetowe dyskusje grupowe z młodzieżą związaną ze środowiskiem europejskiej współpracy terytorialnej (tj. UE i kraje sąsiadujące).

Wyniki tej wymiany między Komisją a młodzieżą stanowią podstawę Manifestu młodzieży na rzecz lepszej współpracy terytorialnej w Europie („Manifesto by young people for a better territorial cooperation in Europe”), który został przedstawiony Elisie Ferreirze, europejskiej komisarz ds. polityki spójności i reform, oraz prezydencji niemieckiej w Radzie UE dnia 15 października podczas dorocznego posiedzenia Interreg w Brukseli.

W odpowiedzi na dokument komisarz Ferreira oświadczyła: „Program Interreg gwarantuje udział obywateli i młodzieży w budowaniu naszego kontynentu. Polityka współpracy nie tylko potrzebuje głosu społeczeństwa obywatelskiego, aby kształtować przyszłość, ale równie ważne jest dalsze zapewnianie przez Interreg wsparcia dla projektów, które pozwolą następnemu pokoleniu żyć na kontynencie pełnym możliwości

dzięki wspieraniu tworzenia miejsc pracy, wymian uniwersyteckich i równego dostępu do wysokiej jakości usługi na obszarach przygranicznych”.

Manifest jest dostępny na [stronie DG REGIO](#). Dał on młodym ludziom możliwość wypowiedzenia się na temat Interreg, a zwłaszcza prezentacji ich pomysłów dotyczących tego, jak dostosować treść programu do ich oczekiwań. Adresowany jest głównie do decydentów na wszystkich szczeblach – unijnym, krajowym, regionalnym i lokalnym – a także do instytucji zarządzających programów Interreg, beneficjentów projektów oraz organizacji zainteresowanych kształtowaniem unijnej polityki spójności, zwłaszcza w zakresie programów Interreg, młodzieżą, zaangażowaniem obywateli i demokratycznym uczestnictwem. ■

WIĘCEJ INFORMACJI

<https://europa.eu/!yB96wx>

«Interreg Volunteer Youth»

IVY dało ponad 500 młodym wolontariuszom szansę na udział w projektach współpracy terytorialnej

Od marca 2017 roku, kiedy uruchomiono inicjatywę Interreg Volunteer Youth (IVY), z jej oferty skorzystało już ponad 500 wolontariuszy. W całej Europie setki młodych ludzi wspierają programy i projekty Interreg, zwiększając widoczność działań na rzecz współpracy terytorialnej w UE i krajach sąsiadujących.

Jednocześnie inicjatywa IVY dała bardzo wielu młodym osobom możliwość poznania i lepszego zrozumienia celów i wyzwań europejskiego projektu. Jest ona wspierana przez Dyрекcję Generalną ds. Polityki Regionalnej i Miejskiej i zarządzana przez Stowarzyszenie Europejskich Regionów Granicznych (SERG) w ramach Europejskiego Korpusu Solidarności.

Dzięki pracy w ramach IVY wolontariusze aktywnie przyczyniają się do wspierania, promowania i informowania o konkretnych osiągnięciach programów i projektów Interreg, do których są zapraszani.

Myrto Vergou, wolontariuszka w projekcie „Lepsze zarządzanie środowiskowe dzięki małym i średnim przedsiębiorstwom prowadzonym przez osoby młode”, który jest realizowany w ramach programu Interreg Grecja–Bułgaria, mówi: „Dowiedziałam się bardzo wiele o stosunkach międzyregionalnych Grecji

i Bułgarii, naszych wspólnych interesach, a także o tym, w jaki sposób możemy sobie nawzajem pomóc. Zyskałam jasny obraz naszych mocnych i słabych stron i mam nadzieję, że dzięki mojej pracy [...] dowiedzą się o tym także inne osoby”.

Do tej pory wolontariuszy goszczono w 41 programach Interreg i 165 projektach Interreg, co jest wyrazem ogromnej siły oddziaływania inicjatywy IVY. W 2021 roku IVY będzie nadal spełniać swoją rolę, dając młodym ludziom szansę na dołożenie swojej cegiełki do europejskiej współpracy terytorialnej oraz możliwość realizacji przedsięwzięć budujących solidarność i współpracę.

Myrto Vergou ma jasną wizję tego, jak wykorzystać potencjał relacji międzyregionalnych.

IVY w akcji

Od 2019 roku wolontariusze Interreg mają też możliwość organizowania wydarzeń pod egidą DG REGIO, ukierunkowanych na podnoszenie świadomości na temat polityki spójności – tzw. działań na rzecz zaangażowania obywateli (ang. Citizens' Engagement Activities, CEA). Jak dotąd wolontariusze zorganizowali 23 tego typu wydarzenia, takie jak zajęcia dla obywateli i angażowanie lokalnej społeczności, z myślą o informowaniu opinii publicznej o rozmaitych korzyściach płynących z europejskiej polityki regionalnej.

Zorganizowane w 2019 roku działania na rzecz zaangażowania obywateli obejmowały między innymi zbieranie śmieci w Pirenejach, zawody sportowe w Nowych Okmianach na Litwie, spływy kajakowe rzeką Windawą na Litwie i Łotwie, warsztaty na temat kakao w Gwadelupie, wędrowki po lesie Grumsin w Niemczech i warsztaty dla młodzieży w Słowenii. Miłośnicy przyrody, entuzjaści sportu, dzieci, a nawet czekoladoholicy – o polityce spójności mogli dowiedzieć się absolutnie wszyscy, i to podczas swoich ulubionych zajęć.

Solidarność ponad granicami

Pojawienie się pandemii COVID-19, szczególnie zamknięcie granic i wprowadzenie całkowitej blokady gospodarki w niektórych krajach, miało poważny wpływ na inicjatywę IVY. Po tym, jak większość krajów wprowadziła surowe obostrzenia w celu ograniczenia rozprzestrzeniania się koronawirusa, DG REGIO i SERG zezwoliły na zdalny wolontariat osobom już oddelegowanym i wstrzymały nabór nowych wolontariuszy.

Mimo to organizacje goszczące i sami wolontariusze sprawnie koordynowali i kontynuowali współpracę przez cały ten trudny okres, a w momencie, gdy pojawiła się możliwość bezpiecznego podróżowania po UE, przywrócono okres mobilności.

Aby uczcić rolę młodzieży w projektach współpracy terytorialnej, Komisja Europejska zaangażowała wolontariuszy IVY w wiele wydarzeń poświęconych obchodom 30-lecia Interreg, aby dzięki ich doświadczeniom poznać pragnienia i oczekiwania młodych Europejczyków w odniesieniu do przyszłości współpracy terytorialnej.

W tym celu DG REGIO stworzyła badanie ankietowe, którego celem było zebranie ich pomysłów na temat ulepszenia programów Interreg w przyszłości, a jego wyniki zawarła w manifestie przedstawionym komisarz Elisie Ferreirze podczas dorocznego posiedzenia Interreg.

Prezentując ten niezwykle wysiłek, możliwy dzięki wieloletniemu i owocnemu zaangażowaniu młodzieży w programy Interreg oraz inicjatywę IVY, Komisja Europejska skierowała do następnego pokolenia bardzo ważne przesłanie: solidarność jest podstawą Unii, więc należy tę wartość pielęgnować i upowszechniać, aby razem budować naszą wspólną przyszłość. ■

WIĘCEJ INFORMACJI

<https://www.interregyouth.com/>

Obchody 30-lecia Interreg na łotewsko-estońskiej granicy

W 2008 roku w ramach programu Interreg Estonia–Łotwa został zrealizowany pierwszy projekt współpracy transgranicznej obu krajów. Od tamtego czasu wdrożono już 119 udanych projektów współpracy, które dały możliwość zbudowania trwałych partnerstw i ram sąsiedzkiej współpracy ponad granicami.

Współpraca ta koncentrowała się na rozwoju biznesu i rozwoju produktów przez małe i średnie firmy działające między innymi w sektorach IT, spożywczym, drzewnym, farmaceutycznym i kosmicznym. Wokół działań mających na celu zwiększenie mobilności pracowników, podniesienie świadomości ekologicznej, wzmocnienie turystyki opartej na dziedzictwie i rozwój małych portów jachtowych skupiły się dziesiątki instytucji państwowych i miejskich, a także przedsiębiorstw i organizacji pozarządowych.

Świętując 30-lecie Interreg w Estonii i na Łotwie w 2020 roku, skupiliśmy się na takich kwestiach jak znaczenie relacji sąsiedzkich, ekologia i zaangażowanie młodzieży – wszystko to zostało zintegrowane w kilku wspólnych działaniach, w których główną rolę odgrywa liczba 30 jako wyzwanie.

Czy udałoby Ci się odpowiedzieć na **30 pytań** dotyczących programu Interreg oraz Estonii i Łotwy? Czy wiesz, że serwis keep.eu jest źródłem kompleksowych informacji na temat wszystkich projektów Interreg? We wrześniu 2020 roku tylko najbardziej doświadczeni kierownicy projektów i mocno zaangażowani entuzjaści programu Interreg byli w stanie udzielić poprawnych odpowiedzi na internetowy quiz „Obchody 30-lecia Interreg”.

30 km na 30-lecie Interreg. Czy zdarzyło Ci się kiedykolwiek maszerować 30 kilometrów, żeby uczcić ważną rocznicę? We wrześniu 50 Estończyków i Łotyszy, wśród nich wiele osób młodych, uczciło projekty na rzecz współpracy i ochrony środowiska, spacerując po Parku Narodowym „Gauja” we wschodniej części miasta Kieś na Łotwie specjalną trasą wytyczoną na 30-lecie Interreg.

30 drzew na 30-lecie Interreg. Czy zdarzyło Ci się już świętować jubileusz programu Interreg i Dzień Europejskiej Współpracy na łotewsko-estońskiej granicy? Dnia 19 września realizatorzy programu Estonia–Łotwa właśnie tak świętowali – zazieleniając nowo wybudowane wspólne centrum miast partnerskich Valga–Valka dzięki posadzeniu 30 drzew. ■

Badanie dotyczące aktualnych poglądów na temat współpracy transgranicznej w UE

Duże badanie dotyczące współpracy transgranicznej, którego wyniki opublikowała Komisja Europejska, wskazuje na głębszą współpracę i wyższy poziom zaufania wśród społeczności obszarów przygranicznych.

Most nad Sundem łączący Danię i Szwecję.

W dniu 15 października komisarz Ferreira przedstawiła wyniki zakrojonego na szeroką skalę badania dotyczącego współpracy transgranicznej, przeprowadzonego w imieniu Komisji Europejskiej przez firmę Gallup International w okresie od lutego do kwietnia 2020 roku.

Badanie to koncentruje się na współpracy między sąsiadującymi regionami przygranicznymi NUTS III w co najmniej dwóch różnych państwach członkowskich UE i/lub niektórych krajach spoza UE. Przeprowadzono je w regionach przygranicznych objętych programami współpracy transgranicznej Interreg z 27 państw członkowskich UE, Andory, Liechtensteinu, Zjednoczonego Królestwa, Norwegii i Szwajcarii.

Jest ono kontynuacją pierwszej edycji, która odbyła się w 2015 roku, i dotyczy tego samego zakresu tematów: świadomości na temat programów współpracy transgranicznej, mobilności transgranicznej, stosunku do obywateli z sąsiednich krajów (doświadczenia transgraniczne) oraz przeszkód w realizacji programów współpracy transgranicznej w regionach przygranicznych.

Świadomość na temat programów współpracy transgranicznej

Od 2015 roku świadomość na temat działań transgranicznych finansowanych w ramach polityki regionalnej UE spadła o 7 punktów procentowych (pp). Zaledwie 24% respondentów mieszkających w regionach przygranicznych objętych programami współpracy transgranicznej Interreg słyszało o jakichkolwiek działaniach w zakresie współpracy transgranicznej finansowanych przez UE na ich obszarze.

W odniesieniu do 54 programów Interreg ten poziom świadomości waha się od 51% (Słowenia–Węgry) do skromnych 11% (Litwa–Polska). Bez wątplenia wynik ten może rozczarowywać, chociaż daje Komisji Europejskiej impuls do zintensyfikowania działań komunikacyjnych w najbliższej przyszłości, we współpracy z władzami krajowymi i regionalnymi zaangażowanymi w realizację tych programów.

Transgraniczna mobilność

Od 2015 roku poprawił się poziom mobilności transgranicznej, z której możliwości skorzystało 56% (+3 pp) obywateli mieszkających w regionach przygranicznych UE. Spośród respondentów mieszkających w unijnych regionach przygranicznych 79% przynajmniej raz podróżowało do sąsiedniego kraju, co oznacza wzrost o +3 pp w porównaniu z poprzednią edycją badania. Spośród sześciu różnych powodów podróży zagranicznych respondenci jako najważniejszy wskazali cele rekreacyjne, w tym wycieczki turystyczne (58%, +14 pp), a w dalszej kolejności zakup towarów lub usług (34%, +8 pp).

Jedna piąta (22%) badanych podróżowała do sąsiedniego kraju w celu odwiedzenia znajomych, 16% w celach zawodowych lub biznesowych, a 15% odwiedzało swoje rodziny. Najbardziej podawanym powodem podróży do kraju partnerskiego było korzystanie z usług publicznych (10%). Najwyższe wskaźniki mobilności zanotowano w programach Irlandia–Zjednoczone Królestwo (PEACE) (81%, +4 pp) i Austria–Niemcy/Bawaria (76%, +2 pp). Ogólny odsetek respondentów, którzy wyjechali za granicę do krajów objętych programem współpracy transgranicznej Interreg prowadzonym w ich regionie,

wzrost od 2015 roku, niezależnie od przyczyny. Mówiąc dokładniej, od czasu ostatniego badania obszarem, który zaliczył najwyższy wzrost, jest liczba podróży w celach rekreacyjnych, w tym turystycznych (+14 pp), a zaraz za nim plasuje się zakup towarów i usług (+8 pp).

Bardziej pozytywny stosunek do obywateli sąsiednich krajów

Pozytywne nastawienie do obywateli sąsiednich krajów mierzone w 2015 roku zostało potwierdzone w badaniu z 2020 roku. Zdecydowana większość osób mieszkających w regionach przygranicznych UE czułaby się komfortowo, mając obywatela innego kraju objętego programem współpracy transgranicznej Interreg za sąsiada (91%), za współpracownika (89%), za członka rodziny (88%) lub za przełożonego (82%). Od 2015 roku wszystkie te proporcje nieznacznie wzrosły (o 1 lub 2 pp), choć poprzeczka była zawieszona wysoko. Ponadto dwie trzecie respondentów (66%) zgadza się z twierdzeniem, że większości ludzi można ufać, przy czym 19% zdecydowanie się zgadza, a 47% raczej się zgadza. Oznacza to niewielki wzrost (+5 pp) całkowitego poziomu zaufania do innych osób względem wyniku z poprzedniej edycji.

Patrząc na wyniki na poziomie programów, można zauważyć duże różnice: najwyższe wskaźniki zaufania społecznego są charakterystyczne dla programów z udziałem krajów nordyckich: Szwecja–Norwegia (89%), Szwecja–Dania–Norwegia (87%), Szwecja–Finlandia–Norwegia, program CB028 (86%) oraz Szwecja–Finlandia–Norwegia, program CB032 (84%). Z drugiej strony, z podobnym twierdzeniem zgadza się mniej niż połowa respondentów w następujących programach: Grecja–Cypr, Słowacja–Węgry i Słowacja–Czechy (każdy z nich 44%), Grecja–Bułgaria (45%) oraz Słowenia–Węgry (48%).

Przeszkody dla współpracy transgranicznej

Podobnie jak w poprzedniej edycji badania, respondenci traktują pobyt w regionie przygranicznym częściej jako szansę (38%) niż przeszkodę (3%). Spośród sześciu zbadanych potencjalnych przeszkód najczęściej wymieniane są różnice językowe (52%) oraz różnice prawne i administracyjne (44%). Jednak proporcje te zmniejszyły się odpowiednio o 5 pp i 2 pp w porównaniu z poprzednią edycją. Ponadto 41% pytanym uważa, że różnice społeczne i gospodarcze stanowią problem we współpracy między ich krajem a krajem partnerskim (krajami partnerskimi), co oznacza spadek o 5 pp w porównaniu z 2015 rokiem. Czwartą barierą, na którą zwraca uwagę około jedna trzecia respondentów (32%), są różnice kulturowe (bez zmian od 2015 r.).

PRZESZKODY DLA WSPÓŁPRACY TRANSGRANICZNEJ

Różnice językowe: **52%**

Różnice prawne i administracyjne: **44%**

Różnice społeczne i gospodarcze: **41%**

Różnice kulturowe: **32%**

Dostępność: **30%**

Wreszcie mniej niż 3 respondentów na 10 (30%) uważa, że przeszkodą we współpracy między ich krajem lub krajami partnerskimi jest dostępność (na przykład bariery geograficzne lub infrastruktura transportowa). Odsetek ten pozostał stabilny od poprzedniej edycji badania. ■

WIĘCEJ INFORMACJI

<https://europa.eu/!cW77bW>

Region adriatycko-joński: przykład dla Europy i całego świata

Coroczna rotacyjna prezydencja w strategii UE na rzecz regionu Morza Adriatyckiego i Morza Jońskiego (EUSAIR) daje kolejno każdemu z dziewięciu krajów uczestniczących możliwość kształtowania priorytetów i wyznaczania kierunków działań w ramach całej strategii. W dniu 1 czerwca 2020 roku Słowenia przejęła tę przewodnią rolę od Serbii z zamiarem skutecznej realizacji sztandarowych projektów EUSAIR i skierowania tego makroregionu na tory zrównoważonego, konkurencyjnego i sprzyjającego włączeniu społecznemu wzrostu gospodarczego dzięki systematycznemu wdrażaniu zasad zielonej transformacji.

W okresie od 1 czerwca 2020 do 31 maja 2021 roku strategii UE na rzecz regionu Morza Adriatyckiego i Morza Jońskiego (EUSAIR) będzie przewodzić Słowenia. Niezmiernie cieszy mnie fakt, że w ciągu ostatnich kilku lat naszym kolegom odpowiedzialnym za strategię EUSAIR, wspieranym przez wiele różnych instytucji w całym makroregionie, udało się stworzyć wzorowy wręcz model współpracy, który wspiera budowanie zaufania w tej niezwyklej części Europy.

Pielęgnowanie budowanego przez te lata zaufania jawi się w obecnym czasie jako wartość podstawowa. Chociaż wszyscy ucierpieliśmy na skutek pandemii COVID-19, pozwoliła nam ona odrobić też bardzo ważną lekcję: tylko dzięki współpracy możemy wyjść z tej sytuacji zwycięsko.

Nasz start był bardzo udany – rada zarządzająca strategią przyjęła sztandarowe projekty EUSAIR na lata 2021–2027. Niezwykle ważne jest, aby wszystkie zainteresowane strony wspólnie uzgadniały priorytety makroregionalne, które mają zostać uwzględnione w kolejnych dokumentach programowych wspieranych przez europejskie fundusze strukturalne i inwestycyjne oraz ramy strategiczne IPA III.

Ten cel, określony już w deklaracji z Katanii z 2018 roku, został ostatecznie osiągnięty na 12. posiedzeniu rady zarządzającej strategią EUSAIR w dniu 10 czerwca 2020 roku. Po dwóch latach intensywnej pracy w strukturach zarządzania EUSAIR, a zwłaszcza dzięki wysiłkom czterech tematycznych grup sterujących, przyjęto ostateczną listę priorytetów makroregionalnych.

Nasi partnerzy we wszystkich krajach EUSAIR, jak również europejska komisarz ds. spójności i reform Elisa Ferreira oraz europejski komisarz ds. rozszerzenia i polityki sąsiedztwa Olivér Várhelyi, otrzymali już długą listę planowanych projektów. Wspólnie uzgodnione priorytetowe działania makroregionalne należą do takich przedsięwzięć, na które pomimo obecnego kryzysu nie powinniśmy szczędzić wysiłków, gdyż ich celem jest zapewnienie konwergencji politycznej, gospodarczej, prawnej i finansowej.

Kierunek: Zielony Ład

Myślą przewodnią słoweńskiej prezydencji w roku 2020–2021 jest „zazielenienie strategii EUSAIR”. Oto podsumowanie czterech głównych argumentów wysuniętych przez Słowenię na poparcie tej strategicznej decyzji:

Zielony Ład stanowi jeden z priorytetów przewidzianych w kolejnych wieloletnich ramach finansowych Unii Europejskiej.

W ramach EUSAIR Słowenia (wraz z Bośnią i Hercegowiną) jest odpowiedzialna za koordynację filaru dotyczącego jakości środowiska.

Jako państwo członkowskie będące częścią Unii od 2004 roku Słowenia zawsze była zagorzałym zwolennikiem włączenia do UE krajów Europy Południowo-Wschodniej. Jesteśmy głęboko przekonani, że w procesie rozszerzenia standardy środowiskowe są tak samo ważne jak standardy gospodarcze i demokratyczne.

Równie istotna jest wizja odbudowy Europy i świata po ustąpieniu epidemii koronawirusa – zielona transformacja jest tutaj jedynym środkiem do celu. Żyjemy we wspaniałym regionie, w którym atrakcyjne są nie tylko piękne tereny przybrzeżne, ale też pozostałe obszary w głębi lądu. Obecnie solidarność i skuteczna współpraca wielostronna i regionalna stały się jeszcze ważniejsze, a nasz region adriatycko-joński może służyć za prawdziwy wzór, który może inspirować zarówno Europę, jak i resztę świata.

W oparciu o konsensus wypracowany przez wszystkie zaangażowane kraje w ciągu ostatnich kilku miesięcy udało nam się ustalić tematy konkretnych propozycji projektów i stworzyć zaplecze do tego, by móc stawić czoło kluczowym wyzwaniom kształtującym przyszłość regionu w zakresie niebieskiego wzrostu, łączności, środowiska i turystyki.

Naszym zamiarem jest połączenie zasobów wiedzy i innowacji dostępnych w regionie. To nasz drogowskaz, a jednocześnie siła napędowa. Odporność regionu adriatycko-jońskiego zależy wprost od tego, czy jego mieszkańcy czują się silni i zintegrowani. ■

Anže Logar

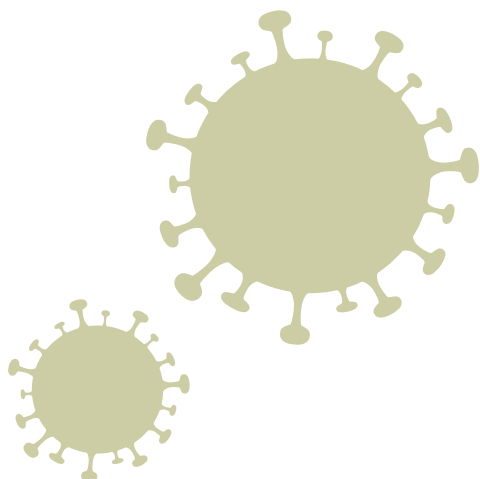
Minister spraw zagranicznych Republiki Słowenii

Baseny solankowe w słoweńskim Parku Krajobrazowym „Sečovlje Salina” o kilkusetletniej tradycji.

Świat po COVID-19: finansowanie zielonej i cyfrowej transformacji MŚP

Obecny czas, w którym wszystkie kraje stają wobec kryzysu zdrowotnego, społecznego i gospodarczego na niespotykaną dotąd skalę, można przyrównać do rejsu po wzburzonym morzu. Kryzys ten szczególnie mocno dotyka małe i średnie przedsiębiorstwa. Mając za sobą państwa członkowskie UE, Komisja Europejska zareagowała na te nowe, pilne potrzeby w bardzo elastyczny sposób, odpowiednio dostosowując unijne prawodawstwo i pomagając europejskim przedsiębiorcom przetrwać burzę dzięki łatwiejszemu dostępowi do funduszy.

Aby pomyślnie przeprowadzić Europę przez proces odbudowy prowadzący do stworzenia silnej i sprzyjającej włączeniu społecznemu gospodarki, w sposób oczywisty musimy jak najszybciej pobudzić wzrost gospodarczy. Oczywiście jest również, że powinniśmy się stać silniejszą, bardziej odporną i lepiej zintegrowaną wspólnotą. Jednak głównym wyzwaniem stojącym przed nami jest zaprojektowanie skrojonego na miarę wsparcia finansowego i praktycznego, które byłoby motorem wzrostu gospodarczego opartego na bliźniaczych celach zielonej i cyfrowej transformacji – wszystko to z myślą o ponownym osiągnięciu konwergencji we wszystkich krajach UE.

W tym celu potrzebne jest finansowanie dla firm, które pomoże im w rozwoju i tworzeniu wspólnej wartości. Fundusze unijne mają na celu pomoc przedsiębiorstwom w zaangażowaniu się w opracowywanie i wdrażanie innowacyjnych rozwiązań dla wyzwań społecznych, które są zbieżne z ich strategiami osiągania zysków i realizacji celów biznesowych.

Są przedsiębiorstwa, które już sprawdziły, jak wygląda granica między celem a zyskiem, i podjęły właściwe działania, aby w swoje plany biznesowe wpleść rozwiązania społeczne. Zarówno przedsiębiorstwa z sektora publicznego, jak i firmy prywatne mogą służyć wyższym celom społecznym, a jednocześnie dążyć do maksymalizacji zysków. Każda decyzja biznesowa ma określony wpływ na pracowników, klientów, dostawców, szerszą społeczność i środowisko. Przedsiębiorstwa muszą więc przyjąć aktywną postawę w procesie zielonej i cyfrowej transformacji.

„Połączenie tych narzędzi daje szansę na wydobycie zalet obu tych podejść, a w efekcie może się okazać bardzo skutecznym mechanizmem finansowania zielonej i cyfrowej transformacji.”

Katerina Fortun, analityk polityczny, DG REGIO

Ambitne cele i innowacje

W dobie trwającego kryzysu przedsiębiorcy jeszcze bardziej potrzebują poczucia bezpieczeństwa oraz wsparcia finansowego i praktycznego. Obecna sytuacja daje nam również możliwość przewartościowania sposobów prowadzenia działalności. Celem unijnego współfinansowania jest motywowanie i wspieranie przedsiębiorców do wprowadzania bardziej ambitnych zmian i innowacyjnych modeli biznesowych, które pozwolą im osiągać maksymalne zyski i tworzyć wspólną wartość. Jaki jest zatem najlepszy środek do tego celu – pożyczki, czy może dotacje?

Z jednej strony oferowanie instrumentów finansowych, takich jak pożyczki, gwarancje i kapitał własny, stanowi okazję do współpracy między sektorem publicznym i prywatnym, co z kolei umożliwia pozyskanie kapitału prywatnego do realizacji inwestycji o dużym znaczeniu. Kryzys związany z COVID-19 sprawił, że wymagania finansowe są ogromne, a zadłużenie państw osiągnęło rekordowo wysoki poziom. Zatem środki z publicznej kasy mogą nie wystarczyć. Instrumenty finansowe ustanowione w ramach funduszy UE mogą służyć do mobilizowania prywatnych inwestycji poprzez przejęcie części ryzyka ponoszonego przez inwestorów, zwiększając finansowanie dla przedsiębiorstw.

Jednak należy też pamiętać, że sektor MŚP poniósł większe straty. W związku z tym dotacje unijne mogą stanowić niezbędne wsparcie na rzecz odbudowy dotychczasowych i wdrażania nowych modeli biznesowych w tak niepewnych czasach.

Zastosowanie tych dwóch narzędzi naraz może otworzyć całkiem nowe możliwości – daje szansę na wydobycie zalet obu tych podejść, a w efekcie ich połączenie może się okazać bardzo skutecznym mechanizmem finansowania zielonej i cyfrowej transformacji.

Osiągnięcie wzrostu gospodarczego

Podczas dostosowywania swoich modeli biznesowych przedsiębiorcy mogą też potrzebować wsparcia praktycznego, aby czyniąc dobro, osiągać zyski. Funkcje w zakresie doradztwa, wsparcia i budowania zdolności – to kluczowe elementy dobrze pomyślanych instrumentów finansowych, których zadaniem jest jeszcze bardziej zwiększać wydajność i skuteczność finansowania.

W połączeniu z dotacjami te instrumenty finansowe są w stanie zapewnić skrojone na miarę wsparcie finansowe i praktyczne potrzebne do realizacji strategii odbudowy i wzrostu gospodarczego w oparciu o cele zielonej i cyfrowej transformacji. Przedsiębiorstwa zorientowane na cel będą miały zasadniczy wkład w gospodarkę, która działa na rzecz ludzi i jest źródłem miejsc pracy, wzrostu i inwestycji.

Zmieniając sposób działania firm, możemy pomóc w rozwiązaniu istotnych problemów naszych czasów. Mamy możliwości, technologie i zasoby do tego, by budować silne i odporne społeczeństwo – a jednocześnie tworzyć warunki sprzyjające wzrostowi gospodarczemu. ■

Łotwa na drodze do gospodarki opartej na wiedzy i wzrostu sprzyjającego włączeniu społecznemu

Położona w regionie Morza Bałtyckiego w północnej części Europy, Łotwa jest krajem, który może się poszczycić niezwykle bogatym dziedzictwem kulturowym i przyrodniczym. Od momentu przystąpienia do Unii Europejskiej w 2004 roku finansowanie w ramach polityki spójności było kluczowym elementem rozwoju gospodarczego i społecznego tego kraju.

Łotwa, jeden z trzech krajów bałtyckich, uzyskała niepodległość w dniu 18 listopada 1918 roku. Graniczy ona z Estonią na północy, Rosją na wschodzie, Białorusią na południowym wschodzie i Litwą na południu. Od zachodu jej brzegi są obmywane przez Morze Bałtyckie, a od północy przez Zatokę Ryską.

Na Łotwie żyją prawie dwa miliony ludzi, a językiem urzędowym jest łotewski, należący do najstarszych języków europejskich.

Dysproporcje regionalne i poważne wyzwania

W ciągu ostatniego dziesięciolecia, pomimo poważnego kryzysu finansowego w latach 2007–2009 i jego następstw, Łotwa odnotowywała stabilny wzrost. W 2019 roku PKB Łotwy na mieszkańca mierzony parytetem siły nabywczej osiągnął 69% średniej UE, dla porównania w 2008 roku wynosił on 60%.

Chociaż Łotwa jest jednym z krajów Organizacji Współpracy Gospodarczej i Rozwoju (OECD) o największych dysproporcjach w rozwoju regionalnym, w ostatnim dziesięcioleciu zaobserwowano, że najszybszy wzrost gospodarczy regiony sąsiadujące z Rygą.

W gminach należących do regionu metropolitalnego Rygi w 2016 roku PKB na mieszkańca wyniósł 17 213 EUR (135% średniego PKB na mieszkańca w kraju), w Kurlandii było to 74%, w Liwonii – 66%, w Semigalii – 63%, a w Łatgalii – 51%. Podobne dysproporcje regionalne istnieją również pod względem poziomu rozwoju biznesu, zatrudnienia i dochodów, a także dostępu do opieki zdrowotnej, usług socjalnych i wysokiej jakości edukacji.

W ciągu ostatniej dekady populacja kraju spadała średnio o 1% rocznie, zwłaszcza wśród osób w wieku produkcyjnym. Powodem jest zarówno emigracja do innych krajów UE, jak i niski wskaźnik urodzeń. Tendencja ta ma znaczny negatywny wpływ na potencjał wzrostu, rynek pracy oraz zdolność kraju do finansowania i utrzymania infrastruktury i usług publicznych.

Nierówności pod względem dochodów na Łotwie należą do najwyższych w UE. Zagrożenie ubóstwem dotyka głównie emerytów, osoby niepełnosprawne, rodziny niepełne, rodziny wielodzietne oraz osoby długotrwale bezrobotne.

Wpływ kryzysu związanego z COVID-19

Niedawny wybuch pandemii okazał się wyzwaniem nie tylko dla łotewskiego społeczeństwa, ale również dla możliwości oferowanych przez unijne fundusze. Kryzys gospodarczy spowodowany ograniczeniami nałożonymi podczas pandemii koronawirusa będzie miał znaczny wpływ na łotewską gospodarkę i społeczeństwo. Obecnie trudno jest przewidzieć jego siłę, ponieważ trajektorie rozwoju pandemii i dalsze potencjalne skutki dla gospodarki światowej, unijnej i łotewskiej pozostają

niejasne. Kryzys z pewnością doprowadzi do przekształcenia rynków międzynarodowych i zmian w krajowych strukturach gospodarczych, ale z drugiej strony może też być źródłem nowych możliwości dla rozwoju łotewskiej gospodarki.

Pomimo wyzwań związanych z COVID-19 pula środków z funduszy unijnych inwestowanych w łotewską gospodarkę w 2020 roku pozostała niezmienną. Dzięki temu w tym roku, zgodnie ze zaktualizowanymi prognozami makroekonomicznymi, PKB Łotwy spadnie o 7% w stosunku do roku 2019, a wkład inwestycji unijnych pozostanie na poziomie 1,2 pp – bez unijnych inwestycji PKB kraju spadłby o 8,2%.

W lipcu tego roku Komisja Europejska zatwierdziła poprawki (zgłoszone przez Łotwę) do Programu Operacyjnego, które przewidywały ponowną alokację środków unijnych w celu złagodzenia skutków kryzysu związanego z COVID-19. Zmiany przewidywały przeznaczenie 386 mln euro z unijnej kasy na działania naprawcze – projekty, które można zrealizować w szybkim czasie.

Przede wszystkim środki te zostały przeznaczone na wzmocnienie zdolności systemu ochrony zdrowia poprzez priorytetowe inwestycje w obszarze chorób zakaźnych i psychiatrii. W tym trybie dofinansowano również działania mające na celu wspieranie przedsiębiorstw, w tym zapewnianie aktywów obrotowych przedsiębiorstwom eksportowym i produkcyjnym, unowocześnianie procesów produkcyjnych i wzmocnianie gospodarki. Ponadto inwestycje te ukierunkowane były i są na złagodzenie skutków społeczno-gospodarczych kryzysu poprzez dofinansowanie działań w zakresie zatrudnienia, a także różnych projektów infrastrukturalnych. ■

Łotwa jest krajem położonym w północnej Europie, zajmującym powierzchnię 64 559 km². W jej granicach znajduje się ponad 12 000 rzek i 2 256 jezior, dzięki czemu zajmuje czwartą pozycję w Europie pod względem zasobów słodkowodnych. Jeśli chodzi o krajobraz, w przeważającej części są to żyzne równiny, z których 29% stanowią obszary rolnicze i małe gospodarstwa, a 56% całkowitej powierzchni zajmują lasy. W 2019 roku liczba ludności wynosiła 1 919 968, ale każdego roku zmniejsza się ona o około 1%, co dotyczy zwłaszcza osób w wieku produkcyjnym.

Gospodarka

Silny wzrost PKB utrzymywał się nadal w 2018 roku, dzięki inwestycjom i prywatnej konsumpcji przekraczając próg 4%. Z kolei poziom inflacji pozostał taki sam jak w 2017 roku (2,6%). Przewiduje się, że w 2020 roku PKB Łotwy obniży się o 7%, po czym w 2021 roku nastąpi dość szybkie ożywienie (prognoza gospodarcza Komisji Europejskiej z wiosny tego roku).

Łotwa jest jednym z krajów, które są największymi beneficjentami funduszy UE. Pozyskane środki są wydawane głównie na badania, rozwój technologiczny i innowacje, konkurencyjność przedsiębiorstw, zrównoważony transport, zatrudnienie i mobilność. Łotwa otrzymuje również wsparcie na poprawę funkcjonowania swojej administracji podatkowej i systemu ochrony zdrowia oraz rozwój rynków kapitałowych.

Chociaż nadrabia zaległości w stosunku do przeciętnego poziomu życia w UE, nadal istnieją znaczne różnice gospodarcze między stolicą a pozostałymi regionami. Ryga i sąsiadujące z nią gminy generują ponad połowę PKB Łotwy, podczas gdy pozostałe regiony kraju są uboższe i odnotowują wolniejszy wzrost.

Niskie wydatki publiczne na ochronę zdrowia i niezdrowy styl życia należą do głównych przyczyn złego stanu zdrowia populacji. Jednak w niektórych regionach usługi w zakresie zdrowia poprawiły się dzięki wykorzystaniu dodatkowych środków publicznych. Kraj jest bliski osiągnięcia swojego celu w zakresie energii odnawialnej na 2020 rok, ale musi nadal dążyć do poprawy efektywności energetycznej.

Rynek pracy

Stopa bezrobocia spadła do 7,4% w 2018 roku dzięki silnej gospodarce przyciągającej więcej osób na rynek pracy, co w pewnej części zrekompensowało odpływ ludności w wieku produkcyjnym. Dane z połowy lata 2020 roku pokazywały, że w wyniku kryzysu związanego z COVID-19 bezrobocie sięgnęło 9%, a pierwsze oznaki niewielkiej poprawy tej sytuacji pojawiły się na przełomie sierpnia i września.

Ogólnie rzecz biorąc, dane dotyczące rynku pracy są pozytywne, z tym że warunki zatrudnienia różnią się w zależności od regionu i poziomu umiejętności. I tak, bezrobocie jest znacznie wyższe w regionach najbardziej oddalonych od stolicy. Większość luk

występuje w sektorach związanych z nauką, technologią, inżynierią i matematyką, między innymi w zakresie technologii informacyjno-komunikacyjnych (ICT) oraz ochrony zdrowia.

Edukacja, badania naukowe i innowacje

Łotwa przeznaczona stosunkowo wysoki odsetek swojego PKB na edukację (5,5% w 2017 roku w porównaniu ze średnią UE wynoszącą 4,7%). Mimo to dostęp do wysokiej jakości edukacji nie ma sprawiedliwego charakteru, ponieważ uczniowie większych szkół średnich otrzymują lepsze wykształcenie niż uczniowie małych szkół na obszarach wiejskich.

Ponadto bardzo niskie nakłady kierowane są do sektora badań i innowacji – w 2017 roku było to zaledwie 0,51% PKB (średnia UE 2,1%), co oznacza, że pod tym względem Łotwa znajduje się w tyle za większością krajów UE. W związku z tym w planach rządu było zwiększenie tej kwoty do 1,5% PKB do 2020 roku.

Łotwa jest krajem umiarkowanie innowacyjnym, choć posiada potencjał pod względem swojej infrastruktury ICT. Co więcej, 52% populacji nie posiada podstawowych umiejętności cyfrowych, co pod tym względem pozycjonuje Łotwę poniżej średniej UE.

Handel

W 2018 roku dane dotyczące eksportu były bardzo dobre, notując wzrost o około 3,6%. Głównym towarem eksportowym są maszyny i urządzenia mechaniczne, sprzęt elektryczny oraz wyroby z drewna. Większość łotewskich producentów skupiona jest w branżach opartych na przemyśle niskich technologii, w których perspektywy wprowadzenia innowacji są słabe. Mimo to wzrost produktywności osiągnął 4,7% w 2017 roku, dzięki czemu Łotwa znalazła się w czołówce krajów UE.

Jednolity rynek cyfrowy

Chociaż Łotwa jest liderem UE w dziedzinie wdrażania światłowodów i technologii 4G, zlikwidowanie przepaści cyfrowej między obszarami miejskimi i wiejskimi nadal pozostaje istotnym wyzwaniem pod względem stałego zasięgu sieci szerokopasmowych.

Mimo że korzystanie z usług cyfrowych jest powszechne i stopniowo się poprawia, nadal brakuje wykwalifikowanych specjalistów z branży IT.

Coraz więcej obywateli korzysta z usług internetowych, takich jak bankowość i administracja elektroniczna, a także ze znacznie ulepszonych cyfrowych usług publicznych. Jednak głównym problemem jest poziom umiejętności cyfrowych obywateli, które są warunkiem do tego, by Łotwa mogła odnieść korzyści z integracyjnego rynku pracy i poprawić produktywność przedsiębiorstw oraz integrację technologii cyfrowych. ■

Mądre inwestycje napędzają wzrost gospodarczy

Jānis Reirs, minister finansów Łotwy, dzieli się doświadczeniami swojego kraju z wdrażaniem unijnych funduszy i opisuje cele, które Łotwa zamierza osiągnąć w kolejnym okresie programowania.

Jakimi dotychczasowymi sukcesami może się poszczycić Łotwa, jeśli chodzi o wdrażanie funduszy UE?

W latach 2004–2018 Łotwa otrzymała z unijnego budżetu 11,77 mld euro, podczas gdy jej wkład w tym samym okresie wyniósł 3,098 mld euro. Od czasu przystąpienia Łotwy do UE różnica między jej PKB a średnią UE znacznie się zmniejszyła. Średni udział funduszy unijnych we wzroście PKB wynosi 1–1,5% rocznie, co pod tym względem czyni Łotwę krajem odnoszącym jeden z największych sukcesów w UE.

Pula unijnych środków w wysokości 4,4 mld euro, która została udostępniona w obecnym okresie programowania, ma zasadnicze znaczenie dla rozwoju tutejskiej gospodarki i bezpośrednio przetożenie na wzrost PKB i większe zatrudnienie. W tym okresie priorytetem jest dokonywanie mądrych i uzasadnionych inwestycji, aby zapewnić ich wydajność, trwałość i opłacalność.

Warto zauważyć, że dane z przeprowadzonego w 2019 roku badania ankietowego populacji ogólnej pokazują, że 73% respondentów jest zdania, że wykorzystanie środków z UE na Łotwie w ogólnym rozrachunku okazało się sukcesem. Wynik ten jest zatem wyższy niż w jakimkolwiek poprzednim sondażu, licząc od przystąpienia Łotwy do UE.

Jednak pomimo znacznego wzrostu gospodarczego notowanego w przeszłości Łotwa nadal należy do mniej zamożnych państw członkowskich z PKB na mieszkańca wynoszącym zaledwie 67% średniej UE. Ponadto w Łatgalii i innych regionach oddalonych od stolicy obserwuje się wysoki wskaźnik wyludnienia i dużo niższy PKB na mieszkańca.

Jak Łotwa radzi sobie w dobie pandemii COVID-19?

W czasie pandemii stanęliśmy w obliczu nowych wyzwań i szybko zmieniającego się otoczenia. Jednak ta nowa rzeczywi-

stość dała nam też świeże możliwości restrukturyzacji naszej gospodarki i przystosowania się do realnej sytuacji.

Jak dotąd Łotwa skutecznie powstrzymała rozprzestrzenianie się koronawirusa, co oznacza, że wprowadziliśmy mniej obostrzeń w odniesieniu do działalności gospodarczej. Inaczej niż podczas ubiegłego kryzysu, Łotwa tym razem ma dostęp do funduszy unijnych i może realizować inwestycje publiczne, aby pozytywnie wpływać na ożywienie gospodarcze i ułatwiać społeczeństwu przystosowanie się do nowych warunków.

Należy podkreślić, że pomimo COVID-19 w 2020 roku wskaźniki wykorzystania środków unijnych utrzymują się na dotychczasowym poziomie, co korzystnie wpływa na stabilność gospodarczą kraju.

„Musimy pomyśleć o szerszym wykorzystaniu instrumentów finansowych, dbając przy tym o to, by inwestować w solidne projekty, które pozwalają na obniżanie kosztów i generowanie dochodów.”

Biorąc pod uwagę, że pod względem dysproporcji w rozwoju regionalnym Łotwa zajmuje trzecie miejsce wśród krajów OECD, jakie są plany na ich zmniejszenie w następnym okresie programowania?

Aby zapewnić zrównoważony i stabilny rozwój regionów, potrzebujemy zintegrowanych inwestycji, które dzięki rozwiązaniom dostosowanym do konkretnego obszaru i lokalnej sytuacji umożliwią rozwój usług i odpowiedniej infrastruktury, a także poprawią jakość życia i otoczenia biznesowego.

Kultura ma zasadnicze znaczenie dla skutecznego wspierania rozwoju regionalnego i tworzenia lokalnych miejsc pracy, a także zwiększania eksportu i dochodów, ponieważ przyciąga zarówno miejscową ludność, jak i turystów. Różnorodność dziedzictwa kulturowego i historycznego w poszczególnych regionach Łotwy oraz dostępna infrastruktura pozwalają nam oferować bogactwo najrozmaitszych treści i możliwości biznesowych.

Aby rozwiązać problemy związane z rozwojem regionalnym, ukierunkujemy wsparcie uzyskane z UE na wdrażanie zintegrowanych strategii rozwoju. Naszym głównym celem jest rozwój infrastruktury wsparcia, która umożliwi gminom świadczenie usług biznesowych i kulturalnych, zapewniając tym samym zachowanie i ochronę dziedzictwa kulturowego.

Unijne środki chcemy ponadto przeznaczyć na działania mające na celu doskonalenie usług publicznych, uwzględniając zmiany w wielkości populacji oraz wprowadzając inteligentne rozwiązania umożliwiające gminom wydajną pracę. Wzmocnimy również potencjał osób i podmiotów zaangażowanych w rozwój na szczeblu lokalnym, poprawę procesów administracyjnych czy kształtowanie przestrzeni publicznych.

Jakie są najważniejsze wyzwania, przed którymi stoi Łotwa w związku z gospodarką niskoemisyjną, czystą energią i zrównoważonym transportem?

W 2017 roku sektor transportu odpowiadał za 41% całkowitej emisji gazów cieplarnianych na Łotwie. Długoterminowy cel dotyczący osiągnięcia neutralności klimatycznej do 2050 roku zakłada, że do 2030 roku emisje gazów cieplarnianych w sektorach nieobjętych systemem handlu emisjami powinny zostać zmniejszone o 6% w stosunku do poziomu z 2005 roku. Należy więc opracować zrównoważone i innowacyjne rozwiązania w zakresie transportu – muszą oferować tańsze, szerzej dostępne i bardziej przyjazne dla klimatu alternatywy.

Jednym z celów Europejskiego Zielonego Ładu jest opracowanie solidnych zachęt do tworzenia systemów transportu multimodalnego w celu poprawy jego wydaj-

ności. Aby rozładować ruch na drogach i zmniejszyć poziom zanieczyszczeń, zwłaszcza na obszarach miejskich, należy rozwijać multimodalne węzły transportowe i infrastrukturę rowerową.

Dla Łotwy ważna jest również rozbudowa systemu transportu publicznego, którego trzonem jest kolej, a także stopniowa elektryfikacja sieci kolejowej i modernizacja już zelektryfikowanych odcinków.

Co Łotwa zamierza osiągnąć w okresie programowania 2021–2027?

W następnym okresie programowania władze Łotwy będą się koncentrować na reformach i inwestycjach ukierunkowanych na zwiększenie wydajności gospodarki i konkurencyjności przedsiębiorstw, jednocześnie podejmując działania mające na celu budowę gospodarki opartej na wiedzy. Pozwoli to łotewskim przedsiębiorstwom czerpać korzyści płynące z zielonej i cyfrowej transformacji poprzez tworzenie nowych produktów i usług. Naszym celem jest osiągnięcie wzrostu gospodarczego, który będzie odczuwalny we wszystkich łotewskich regionach przez wszystkich obywateli.

Biorąc pod uwagę trendy demograficzne i dotyczące rynku pracy, dalsze doganianie krajów rozwiniętych będzie możliwe tylko pod warunkiem znacznej poprawy wydajności. Dlatego na inwestycje wspierające biznes należy patrzeć przez pryzmat produktywności i wydajności,

podobnie jak na inwestycje we wszystkich innych sektorach gospodarki. Musimy pomyśleć o szerszym wykorzystaniu instrumentów finansowych, dbając przy tym o to, by inwestować w solidne projekty, które pozwalają na obniżanie kosztów i generowanie dochodów.

Motto krajowego planu rozwoju Łotwy na lata 2021–2027 brzmi: „Zmiana zachowań społeczeństwa drogą do rozwoju”. Oznacza to, że na naszej drodze do rozwoju stoi jeszcze wiele przeszkód, bez usunięcia których osiągnięcie ogólnego dobrobytu nie będzie możliwe. Bariery te wynikają z naszych dotychczasowych postaw, zachowań i sposobu myślenia w odniesieniu do środowiska, pracy i edukacji oraz naszych interakcji z innymi ludźmi, które wobec tego muszą ulec zmianie.

Zgodnie z krajowym planem rozwoju Łotwa zamierza w następnym okresie programowania zrealizować pięć głównych założeń, które w pełni odpowiadają wspólnym celom polityki spójności:

Bardziej inteligentna Europa: innowacyjna i inteligentna transformacja gospodarcza – zwiększanie potencjału badawczego i rozwijanie umiejętności, wspieranie przedsiębiorstw i cyfryzacja;

Bardziej ekologiczna Europa: neutralność klimatyczna, przystosowanie się do zmiany klimatu i ochrona środowiska;

Bardziej połączona Europa: rozwijanie bezpiecznej, zrównoważonej i dostępnej infrastruktury transportowej, usprawnienie łączności cyfrowej;

Bardziej socjalna Europa: równe szanse i dostęp do edukacji, ochrona zdrowia i rynek pracy, sprawiedliwe warunki pracy, ochrona socjalna i integracja;

Europa bliższa obywatelom: zrównoważony i zintegrowany rozwój regionalny.

Jak zapewnić ścisłą współpracę między regionami i miastami Łotwy w ramach różnych strategii i różnych priorytetów rozwoju?

Należy podkreślić, że osiągnięcie wszystkich powyższych celów i znalezienie najlepszych rozwiązań będzie wymagało zaangażowania całego społeczeństwa. Nasi partnerzy społeczni i partnerzy do współpracy odegrali aktywną rolę w opracowaniu planu rozwoju. Szeroki udział obywateli w planowaniu inwestycji zwiększa poziom zaufania i gwarantuje, że nasi partnerzy będą równie aktywni na etapie realizacji projektu. Naszym priorytetem jest stworzenie ram ścisłej współpracy dla wszystkich regionów i miast Łotwy, a także wdrażanie zintegrowanego podejścia opartego na różnych strategiach proponowanych przez poszczególne terytoria.

Jednym z niezbędnych elementów w procesie zwiększania wydajności są inteligentne innowacje wdrażane w ścisłej współpracy między światem nauki a przemysłem. Dzięki finansowaniu w ramach polityki spójności na Łotwie stworzono skuteczne instrumenty promowania innowacji i zwiększania wydajności. Zmiana zachowań społecznych jest istotna z punktu widzenia rozwoju nauki i innowacji, tak aby przedstawiciele

świata nauki i przemysłu mogli wspólnymi siłami tworzyć efekt synergii.

Dalszy wzrost gospodarczy i wyższy standard życia będą zależały od naszej zdolności do budowania przewagi konkurencyjnej w oparciu o wiedzę w szybko zmieniającym się środowisku. Środkiem do tego celu może być zwiększanie wydajności poprzez inwestowanie w kapitał ludzki oraz badania i innowacje, a także wprowadzanie nowych technologii cyfrowych.

Decydującym czynnikiem w tworzeniu nowej przewagi konkurencyjnej jest zmiana obecnego modelu biznesowego przedsiębiorstw, czyli zmiana myślenia w kategoriach krótkoterminowych zysków na rzecz długoterminowych strategii wydajności, aby zapewnić firmom trwałą rentowność.

Fundusze unijne w istotny sposób przyczyniły się do stworzenia odpowiedniego ekosystemu i platform współpracy dla naukowców i sektora przemysłu, umożliwiając łotewskim przedsiębiorcom opracowywanie wyjątkowych produktów o dużym potencjale wartości dodanej. ■

Ministry of Finance of the Republic of Latvia

UNIJNE PROJEKTY POMAGAJĄ ŁOTWIE ZBUDOWAĆ GOSPODARKE OPARTĄ NA WIEDZY

HOUSE OF SCIENCE PRZY UNIWERSYTECIE ŁOTEWSKIM

Łączna wartość inwestycji: 12 231 500 EUR
Wsparcie z EFRR: 10 396 840 EUR

Uniwersytet Łotewski z powodzeniem ukończył projekt budowy House of Science w swoim centrum akademickim w ryskiej dzielnicy Tornakalns. Pozwoliło to uczelni stworzyć najbardziej zaawansowane w kraju centrum studiów i badań i skupić w jednym miejscu działalność akademicko-badawczą w dziedzinie nauk fizycznych, medycznych i przyrodniczych, aby wspierać synergii między nauką a badaniami oraz zapewniać efektywne gospodarowanie zasobami.

W nowo powstałym, inteligentnym budynku o wysokiej efektywności energetycznej znajduje się 78 laboratoriów badawczych i szkoleniowych dla studentów, wyposażonych w zaawansowany sprzęt. Nowoczesne środowisko pracy pomaga przyciągnąć młodych utalentowanych naukowców do lokalnych instytucji naukowych, a zagranicznych naukowców i specjalistów – do podjęcia tam pracy ba-

dawczej. Budynek może pomieścić nawet 2 000 studentów i zapewnia 450 miejsc pracy dla pracowników naukowych i akademickich.

Pierwszy z obiektów wzniesionych w centrum akademickim – House of Nature – został otwarty w 2015 roku. Uczelnia jest w trakcie rozbudowy centrum, a do 2022 roku planowana jest budowa i wyposażenie trzeciego i największego budynku. W sumie kompleks będzie liczył cztery obiekty poświęcone studiom i badaniom: House of Nature (nauki przyrodnicze i biologiczne), House of Science (nauki fizyczne i medyczne), House of Letters (nauki społeczne i humanistyczne) oraz House of Technologies (technologie).

Projekt ten jest jednym z najlepszych przykładów doskonałego wykorzystania funduszy strukturalnych w dziedzinie edukacji i nauki na Łotwie.

<https://www.akademiskaiscentrs.lu.lv/en/>

LAFIVENTS: SI POPRAWIA CHARAKTERYSTYKĘ ENERGETYCZNĄ BUDYNKÓW

Łączna wartość inwestycji: 254 400 EUR
Wsparcie z EFRR: 174 800 EUR

Lafivents, wiodąca na rynku łotewskim firma tworząca rozwiązania w dziedzinie mikroklimatu w budynkach, opracowuje system automatyzacji zarządzania budynkiem pod nazwą iPass.

W ramach projektu współfinansowanego z unijnych funduszy strukturalnych firma przeprowadziła badanie przemysłowe w celu stworzenia algorytmów zarządzania budynkiem i systemów automatyki w środowisku MATLAB/Simulink. Zrealizowano również projekty eksperymentalne umożliwiające przeniesienie odpowiednich komponentów technologicznych z laboratorium do sztucznie stworzonego środowiska symulującego rzeczywiste warunki.

W ramach projektu firma Lafivents opracowała produkt oferujący klientom szeroki wachlarz usług: na przykład porównawczą analizę danych dotyczących zużycia energii w budynkach, porównanie rzeczywistego zużycia energii ze zużyciem energii obliczonym podczas symulacji, ocenę efektywności systemów inżynierskich oraz prognozowanie potencjalnego zysku finansowego pochodzącego z oszczędności energii.

<http://www.lafivents.lv/en>

AERONES – INNOWACYJNY WIELOWIRNIKOWY STATEK POWIETRZNY

Łączna wartość inwestycji: 686 100 EUR
Wsparcie z EFRR: 240 130 EUR

Firma AERONES obecnie opracowuje drony o bardzo dużych rozmiarach, które mogą przenosić ładunki o masie nawet 100 kilogramów. Podczas próbnego lotu dron wyniósł na wysokość 330 metrów spadochroniarza, który następnie wykonał pierwszy na świecie skok ze spadochronem z drona.

W ramach projektu opracowywane jest rozwiązanie do zdalnego sterowania i autonomicznego latania wysokowydajnymi wielowirnikowymi statkami powietrznymi o udźwigu wynoszącym do 100 kg, a także rozwiązanie dla zautomatyzowanego systemu bezpieczeństwa / zautomatyzowanych urządzeń elektrycznych.

Aby projekty pilotażowe realizowane w specjalnych warunkach testowych mogły zostać wdrożone jako usługa dostępna dla szerszej grupy odbiorców, firma AERONES pracuje nad rozwiązaniami zapewniającymi bezpieczeństwo lotu swoich wielowirnikowych statków powietrznych. W tym celu wykorzystuje różne czujniki odległości, wysokości, ciśnienia, przyspieszenia, prędkości oraz skanowania otoczenia i pomiarów środowiskowych, a także zajmuje się usprawnieniem funkcji sterowania.

Dzięki rozwiązaniom AERONES możliwe jest latanie dronem na ustalonej wysokości przy zachowaniu wysokiego poziomu bezpieczeństwa; otrzymywanie wiadomości o znajdujących się na trasie liniach energetycznych i drzewach oraz skuteczne ich unikanie; bezpieczne zdalne sterowanie dronami z uwzględnieniem ograniczeń częstotliwości; oraz latanie dronem podczas niekorzystnych warunków pogodowych.

Projekt jest realizowany we współpracy z Ryskim Uniwersytetem Technicznym.

<https://www.aerones.com/other/funding/>

HUGO.LV – EUROPEJSKI LIDER TECHNOLOGII JĘZYKOWYCH

Łączna wartość inwestycji: 2 000 000 EUR
Wsparcie z EFRR: 1 700 000 EUR

Łotewska administracja publiczna udostępniła platformę usług tłumaczenia maszynowego Hugo.lv, z której może korzystać bezpłatnie każdy mieszkaniec. Użytkownicy platformy mogą w sposób automatyczny tłumaczyć dokumenty, przeglądać treści stron internetowych, korzystać z e-usług i czytać akty prawne – wszystko to w wybranym przez siebie języku.

W ramach projektu platforma Hugo.lv została dostosowana do potrzeb osób niedowidzących i osób z dysleksją poprzez zastosowanie technologii rozpoznawania i syntezy mowy w języku łotewskim. Ta funkcja umożliwi konwersję mowy na tekst pisany, a tekst pisany na wiadomości głosowe.

Narzędzie do transkrypcji to kolejne rozwiązanie z zakresu technologii przetwarzania mowy, które ma usprawnić działanie systemu administracji publicznej. Ułatwia ono nagrywanie i transkrypcję przebiegu spotkań oraz pozwala na identyfikację i oznaczanie w nagraniu poszczególnych wystąpień.

Już od trzech lat silnik tłumaczenia maszynowego zastosowany w platformie Hugo.lv zwyciężył w międzynarodowym konkursie w dziedzinie tłumaczeń maszynowych WMT, zostawiając w tyle rozwiązania oferowane przez innych światowych graczy. Opracowanie tej innowacyjnej platformy uczyniło Łotwę europejskim liderem zastosowania technologii językowych na potrzeby cyfryzacji usług administracji publicznej.

Projekt został zrealizowany przez Centrum Systemów Informacji Kulturowej we współpracy z firmą Tilde.

<https://hugo.lv/en/About>

VIZULO: METODA WYDAJNEGO I ENERGOOSZCZĘDNEGO ROZMNAŻANIA DRZEW

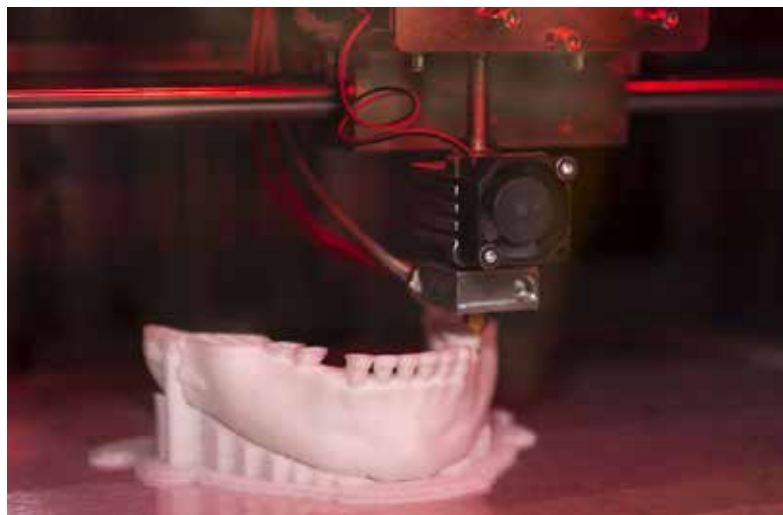
Łączna wartość inwestycji: 608 500 EUR
Wsparcie z EFRR: 427 940 EUR

Naturalne światło słoneczne to jeden z najważniejszych czynników środowiskowych wpływających na rozwój roślin, gdyż nie tylko dostarcza niezbędnej energii do procesu fotosyntezy, ale pełni też rolę sygnału regulującego różnorodne procesy życiowe. Światło jest również niezbędne do wegetatywnego rozmnażania roślin w warunkach *in vitro* i *ex vitro*.

Większość dostępnych na rynku opraw LED emituje czerwone i niebieskie światło i sprawdza się w szklarniach jako dodatkowe źródło oświetlenia. Z kolei oprawy zapewniające szersze widmo światła są zazwyczaj bardziej wyspecjalizowane i przeznaczone do stosowania w określonych warunkach uprawy (hodowla w pomieszczeniach, *in vitro*) lub dla określonych, powszechnie uprawianych gatunków lub odmian. Nie oznacza to jednak, że są one wystarczająco wydajne energetycznie lub mogą zapewnić widmo odpowiednie w przypadku rozmnażania drzew.

Firma VIZULO, łotewski producent opraw LED, we współpracy z instytutem badawczym Silava, łotewskim ośrodkiem naukowym do spraw leśnictwa o zasięgu ogólnokrajowym, prowadzi projekt mający na celu zbadanie metod zwiększenia wydajności rozmnażania drzew w warunkach *in vitro* oraz procesu mikrosadzonkowania poprzez opracowanie systemów opraw LED zapewniających idealnie dopasowane widmo światła.

<https://www.vizulo.com/en/news>
<http://www.silava.lv/mainen/aboutus.aspx>

WiDE: EKSPERYMENTALNA DRUKARKA 3D DO WYTWARZANIA PROTEZ

Łączna wartość inwestycji: 167 900 EUR
Wsparcie z EFRR: 114 600 EUR

Dzięki wsparciu z unijnych funduszy strukturalnych łotewska firma WiDE opracowała drukarkę 3D wyposażoną w oprogramowanie automatyzujące cały proces, którą z powodzeniem można wykorzystać do drukowania protez.

Firma WiDE utworzyła wirtualną klinikę protetyczną i uzyskała oznakowanie CE dla swojego oprogramowania. Zajmuje się wytwarzaniem protez i ortez wydrukowanych w technologii druku przestrzennego, indywidualnie dostosowanych do potrzeb konkretnego pacjenta w oparciu o skan 3D jego kończyn.

Aby wdrożyć nowe technologie do procesu produkcji wyrobów medycznych, laboratoria protetyczne zwykle muszą inwestować w kosztowne instrumenty, sprzęt i szkolenia. Z pomocą przychodzi nowe podejście opracowane przez WiDE, które zapewnia niezbędną infrastrukturę, oprogramowanie i pomoc specjalistów. Firma stworzyła też stronę internetową umożliwiającą każdemu lekarzowi, specjalście lub technikowi przesłanie trójwymiarowego skanu kończyn pacjenta. Na tej podstawie w opracowanym przez siebie programie tworzy projekty, które wysyła do najbliższego centrum druku 3D.

Projekt został zrealizowany przez spółkę Baltic3d.EU we współpracy z firmą Custom3D Tech oraz uczelnią Ventspils University of Applied Sciences.

<https://wide.tech>

INNOWACYJNE ROZWIĄZANIE NIOŚĄCE POMOC PACJENTOM KARDIOLOGICZNYM

**Łączna wartość inwestycji w 5 projektów:
2 448 400 EUR**

Wsparcie z EFRR: 800 000 EUR

Biorąc pod uwagę globalny rozwój przemysłu farmaceutycznego i światowe wskaźniki dotyczące zdrowia publicznego, przedsiębiorstwo Grindeks koncentruje się na rozszerzeniu swojej oferty leków stosowanych w leczeniu chorób układu krążenia i zaburzeń ośrodkowego układu nerwowego, a także leków przeciwnowotworowych i przeciwcukrzycowych. Firma opracowuje też aktywne składniki farmaceutyczne, aby w znaczący sposób rozszerzyć swój asortyment do co najmniej 40 substancji w ciągu pięciu lat.

Grindeks jest jedną z organizacji założycielskich Centrum Ekspertyz Farmaceutycznych, Biomedycznych i Medycznych, a jej udział w centrum pomaga zapewnić dofinansowanie z EFRR na potrzeby poszerzenia działań badawczych. Firma z powodzeniem przeprowadziła badania w dziedzinie chemii i badania eksperymentalne nad nowym potencjalnym lekiem do zastosowania w leczeniu chorób układu krążenia, finalizując tym samym pierwszą fazę badań klinicznych. Ten nowy i oryginalny lek jest dowodem na duży potencjał łotewskich naukowców zajmujących się badaniami w tej dziedzinie, gdyż jest to pierwszy od lat 80. XX wieku lek opracowany całkowicie od podstaw przez łotewską firmę.

Korzystając ze środków EFRR, firma Grindeks realizuje obecnie pięć projektów badawczych dotyczących nowych generycznych aktywnych składników farmaceutycznych i gotowych produktów leczniczych. Prowadzi również kilka badań w zakresie biodostępności, a także badanie przedkliniczne wymagane do opracowania nowych oryginalnych kandydatów na leki.

Grindeks zajmuje czołowe miejsce wśród przedsiębiorstw farmaceutycznych w krajach bałtyckich, posiadając zakłady produkcyjne na Łotwie, w Estonii i na Słowacji oraz przedstawicielstwa w 11 krajach. ■

<https://grindeks.lv>

PUNKT DANYCH

Inwestowanie w jakość powietrza z korzyścią dla rozwoju regionalnego

Czyste powietrze jest niezbędne dla zdrowia zarówno ludzi, jak i środowiska. Jednak w wyniku rosnącej produkcji przemysłowej i produkcji energii, a także coraz większego spalania paliw kopalnych i biomasy oraz dramatycznego wzrostu natężenia ruchu drogowego, mieszkańcy europejskich miast cierpią z powodu dużego zanieczyszczenia powietrza.

Zła jakość powietrza skutkuje większą liczbą ofiar śmiertelnych niż wypadki drogowe – jest przyczyną 390 000 zgonów rejestrowanych każdego roku, przez co stanowi główny czynnik środowiskowy odpowiedzialny za przedwczesną śmierć w Europie. Wpływa to również na jakość naszego życia, gdyż powoduje lub zaostrza astmę i problemy z oddychaniem. Zanieczyszczenie powietrza stanowi też poważne wyzwanie z ekonomicznego punktu widzenia, gdyż przyczynia się do zmniejszenia liczby przepracowanych dni i zwiększenia kosztów opieki zdrowotnej, przy czym najbardziej narażonymi grupami społecznymi są dzieci, astmatycy i osoby starsze. Wreszcie ma ono bez wątpienia negatywny wpływ na ekosystemy, które są niszczone z powodu wysokiego stężenia azotu (eutrofizacja) i kwaśnych deszczów. Dlatego inwestowanie w walkę z zanieczyszczeniem powietrza nie tylko korzystnie wpływa na dobrostan ludzi i wspiera ochronę zasobów natu-

ralnych, ale ma również uzasadnienie gospodarcze, przyczyniając się do rozwoju regionalnego.

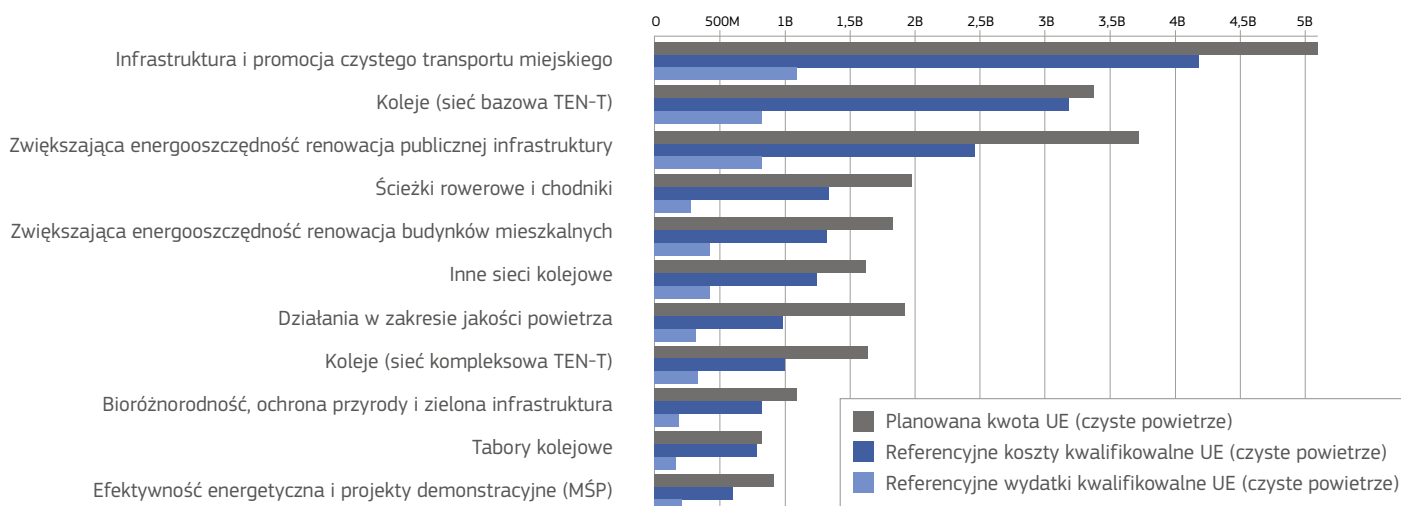
Polityka spójności pomaga osiągnąć cele w zakresie czystego powietrza

Polityka spójności za pośrednictwem Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego i Funduszu Spójności wspiera europejskie regiony i państwa członkowskie w ich wysiłkach na rzecz osiągnięcia europejskich celów w zakresie czystego powietrza wyznaczonych na 2030 rok. W latach 2014–2020 w ramach tej polityki przeznaczono ponad 30 mld euro na przedsięwzięcia, których bezpośrednim celem jest zmniejszenie zanieczyszczenia.

Chociaż monitorowanie wydatków w ramach polityki spójności na cele dotyczące czystego powietrza nie zostało wyraźnie przewidziane w przepisach na lata 2014–2020, było ono możliwe na podstawie porozumienia między służbami Komisji.

W związku z tym jej wkład w wypełnienie tych założeń jest monitorowany za pomocą systemu wskaźników określających ilość wydatków przyczyniających się do osiągnięcia celów dotyczących czystego powietrza poprzez przypisanie określonej wagi każdej kategorii inwestycji (obszary interwencji). Wskaźniki te zostały opracowane przy użyciu modelu wskaźników klimatycznych z Rio (zob. Monitorowanie wydatków klimatycznych w ramach funduszy ESI, 2014–2020) zgodnie z następującymi zasadami:

MONITOROWANIE DZIAŁAŃ W ZAKRESIE CZYSTEGO POWIETRZA W RAMACH FUNDUSZY POLITYKI SPÓJNOŚCI 2014–2020 – OBSZARY INTERWENCJI

PROGRAM KOMISJI „CZyste Powietrze”

Program ten ma na celu zmniejszenie negatywnego wpływu zanieczyszczenia powietrza o połowę w 2030 roku w odniesieniu do poziomu z 2005 roku. Cele UE w zakresie jakości powietrza opierają się na maksymalnych poziomach stężenia substancji szkodliwych, takich jak dwutlenek siarki, tlenki azotu czy pył zawieszony.

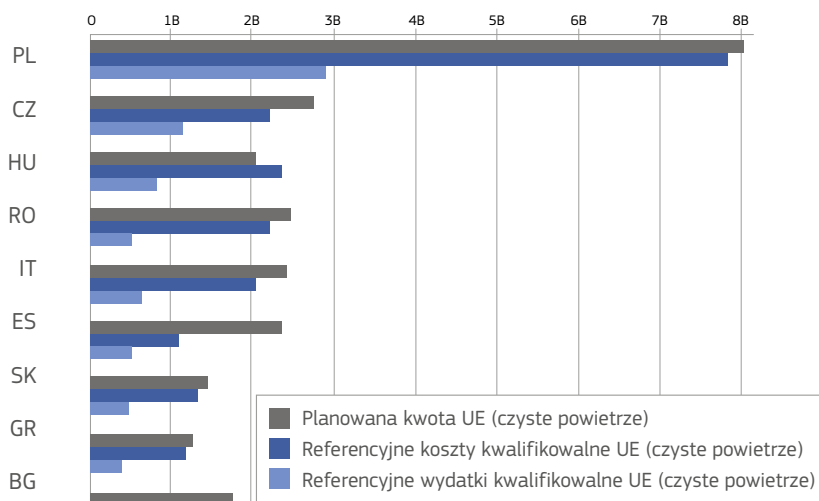
Każde państwo członkowskie zobowiązało się również do realizacji krajowych celów redukcji emisji na lata 2020–2029 oraz ambitniejszych celów na 2030 rok. Ponadto docelowe poziomy dla poszczególnych źródeł emisji są zawarte w przepisach sektorowych (na przykład dotyczących paliw).

Kategorie inwestycji, które są najbardziej istotne z punktu widzenia osiągnięcia celów dotyczących czystego powietrza, są brane pod uwagę w całości, z wagą 100%. Kategorie te obejmują między innymi działania w zakresie poprawy jakości powietrza i infrastrukturę rowerową.

Kategoriom, które częściowo przyczyniają się do osiągnięcia celów redukcji zanieczyszczeń, przypisuje się wagę 40%. Kategorie te obejmują między innymi sieci kolejowe, odnawialne źródła energii, gospodarkę odpadami z gospodarstw domowych, zieloną infrastrukturę i działania promujące efektywność energetyczną.

Zgodnie z konserwatywnym podejściem żadne inne wydatki nie są uważane za przyczyniające się do osiągnięcia celów dotyczących czystego powietrza (waga 0%); w razie wątpliwości co do kategorii inwestycyjnej wydatki przypisywane są do tej grupy.

2014–2020: Monitorowanie działań w zakresie czystego powietrza w ramach funduszy polityki spójności wg państwa członkowskiego

Najlepsze efekty dają inwestycje w czysty transport miejski

Wykres na poprzedniej stronie przedstawia ogólny przydział środków na najważniejsze obszary interwencji, które przyczyniają się do osiągnięcia celów dotyczących czystego powietrza, według odpowiedniej wagi.

Postępy inwestycji w państwach członkowskich

Inwestycje wymagają czasu – od planowania, przez wybór projektu, po jego realizację. Powyższy wykres przedstawia przydział środków i postępy w poszczególnych państwach członkowskich w odniesieniu do realizacji inwestycji przyczyniających się do osiągnięcia celów dotyczących czystego powietrza. Wykres można filtrować według roku, aby zobaczyć postępy w czasie.

WIĘCEJ INFORMACJI

<https://bit.ly/33aUrq8>

Czy istnieją kwestie, które chcieliby Państwo omówić w przyszłych edycjach PUNKTU DANYCH *Panoramy*?

Czy istnieje zbiór danych, który chcieliby Państwo umieścić w otwartej platformie danych EFSI?

Jeśli tak, prosimy o kontakt na adres: REGIO-EVAL@ec.europa.eu

Zachęcamy do śledzenia najnowszych informacji na Twitterze #ESIFOpenData

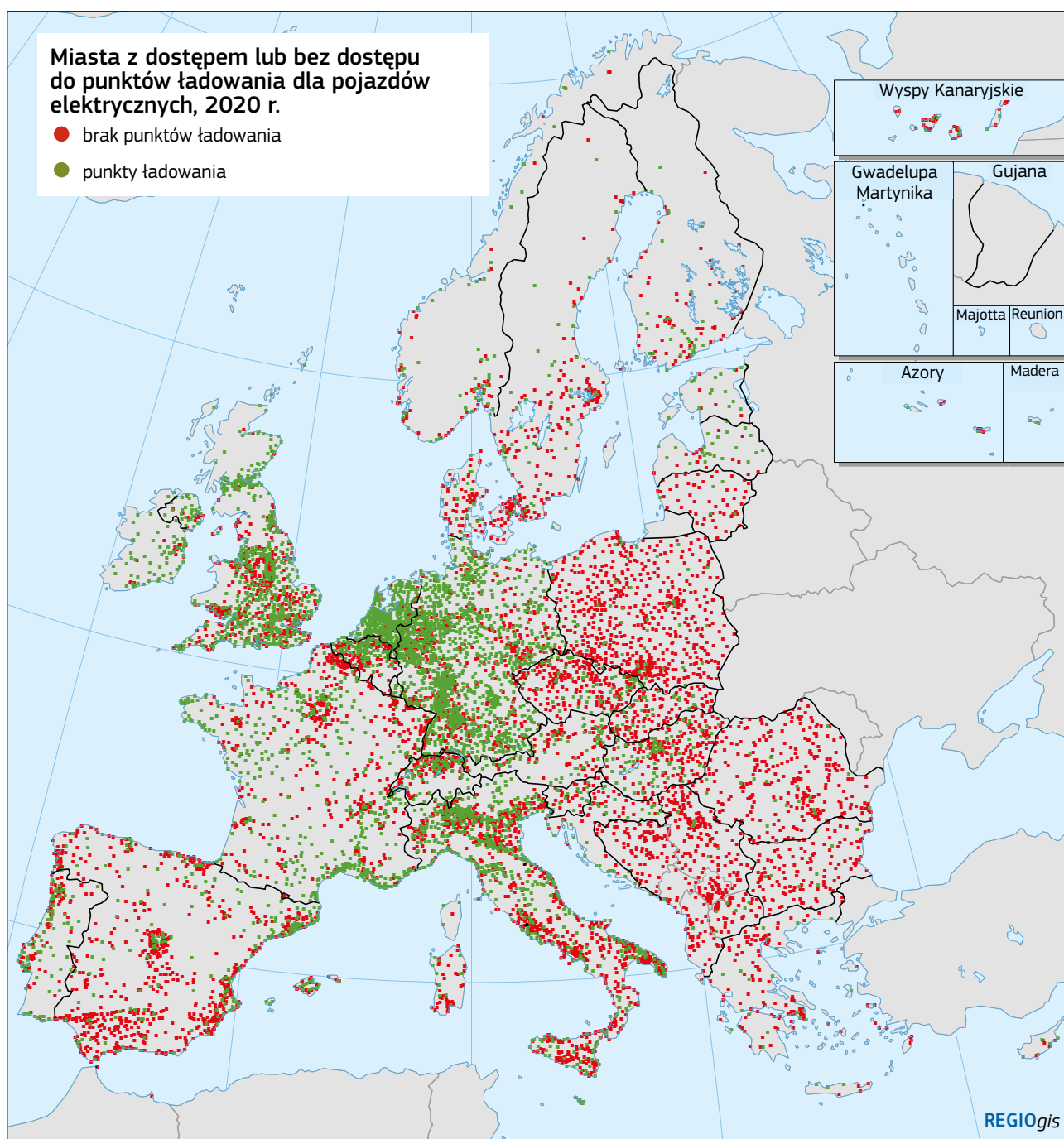
lub do zapisania się do naszego newslettera: http://ec.europa.eu/newsroom/index.cfm?service_id=788

Bardziej ekologiczne środki transportu w miastach UE

Miasta z dostępem lub bez dostępu do punktów ładowania pojazdów elektrycznych, 2020 r.

Komisja Europejska proponuje ograniczenie emisji gazów cieplarnianych do 2030 roku o co najmniej 55% w porównaniu do poziomów z roku 1990. Jednak emisje z samochodów osobowych są nadal o 20% wyższe niż ich poziom z 1990 roku. W rezultacie potrzebne jest szybkie wprowadzenie

do użytku na szeroką skalę bardziej wydajnych, mniejszych i zasilanych energią elektryczną samochodów. Przeszkodą dla szybkiego upowszechnienia się pojazdów elektrycznych jest brak publicznych punktów ładowania. Na przykład w 2020 roku w ponad połowie z 8 500 miast i miasteczek brakowało punktów ładowania dla pojazdów elektrycznych. Jest to problemem zwłaszcza w mniejszych miejscowościach, w których firmy mogą obawiać się, że zwrot z inwestycji nie pokryje poniesionych kosztów.

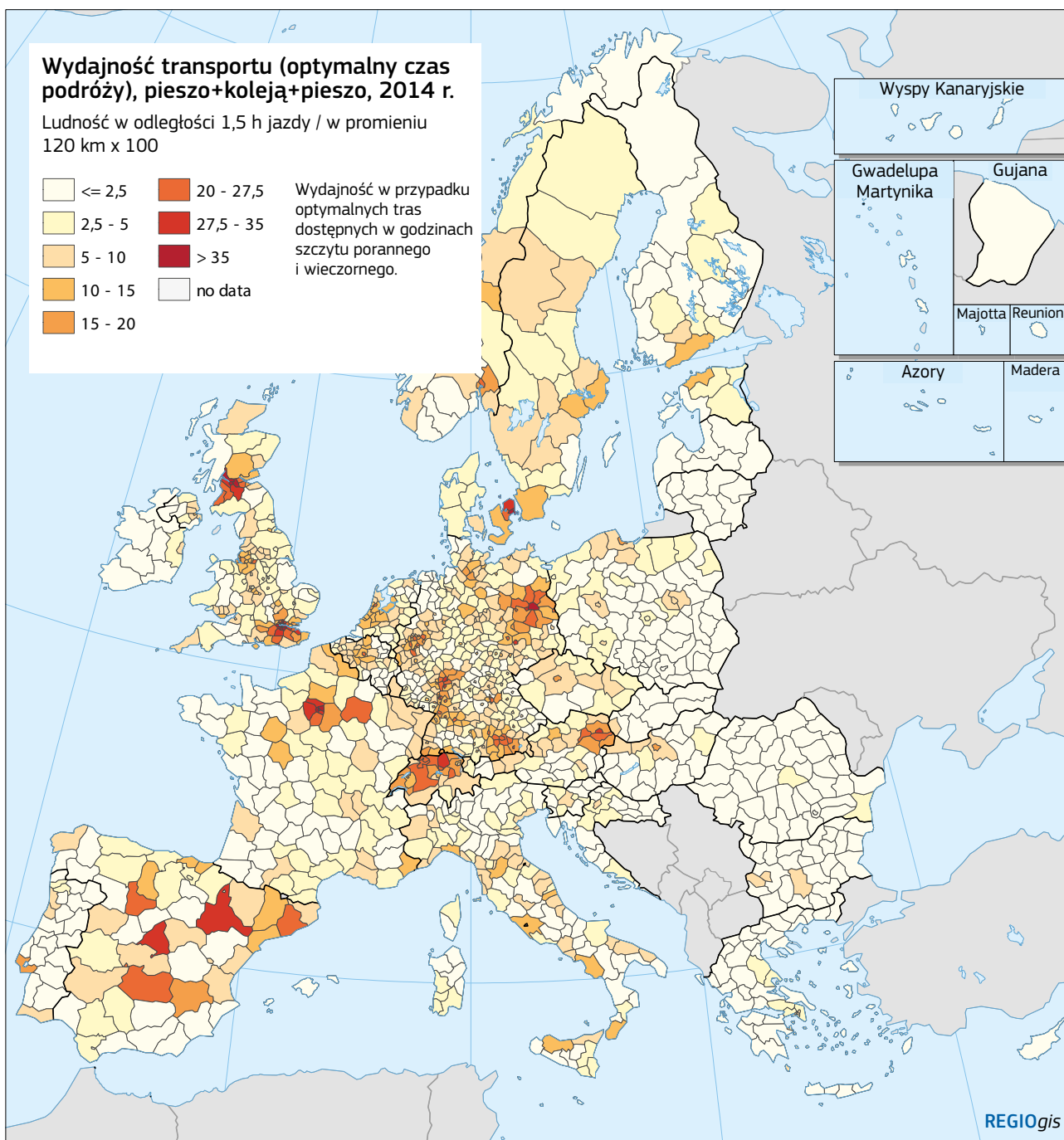
Źródło: OpenChargeMap, REGIO-GIS

Wydajność transportu (optymalny czas podróży), pieszo+koleją+pieszo, 2014 r.

Innym sposobem na zmniejszenie emisji gazów cieplarnianych jest wybór jako środka transportu pociągu zamiast samochodu. W wielu dużych miastach Europy Zachodniej pociągi kursują z dużą częstotliwością i dużą prędkością, dzięki czemu stanowią realną alternatywę dla osób chcących uniknąć miejskich korków. Mapa pokazuje odsetek ludności mieszkającej na

obszarach w promieniu 120 km, do których można dotrzeć koleją i pieszo w półtorej godziny. Miasta takie jak Kopenhaga, Paryż, Berlin, Madryt, Londyn i Wiedeń charakteryzują się pod tym względem wysokimi wskaźnikami, podczas gdy większość regionów w Europie Wschodniej plasuje się bardzo nisko. Więcej informacji na temat powyższej analizy można znaleźć w nowym dokumencie roboczym „Transport kolejowy w Europie”: <https://europa.eu/lqV76Mm>

Źródła: REGIO-GIS, UIC, zarządcy sieci kolejowych, Eurostat

REGIOSTARS

2 0 2 0

Panel niezależnych jurorów, postawiony przed trudnym zadaniem wyróżnienia najbardziej wyjątkowych europejskich projektów, wybrał **25 finalistów tegorocznej edycji konkursu REGIOSTARS**. Nagrody dla zwycięzców w każdej z pięciu głównych kategorii oraz nagrodę publiczności wręczono 14 października podczas 18. Europejskiego Tygodnia Regionów i Miast 2020, który odbył się w Brukseli (Belgia).

W tym roku Europejski Tydzień Regionów i Miast odbywał się przez trzy tygodnie, z których każdy był poświęcony wybranemu tematowi:

5–9 października: Wzmocnienie pozycji obywateli

12–16 października: Spójność i współpraca

19–22 października: Zielona Europa, we współpracy z Zielonym Tygodniem.

Ze względu na pandemię COVID-19 większość sesji miała charakter wirtualny. Wyjątkiem były kluczowe wydarzenia, warsztaty, niektóre prezentacje kuchni regionalnej i wystawy.

W 2020 r. przyznano nagrody w następujących kategoriach:

TRANSFORMACJA PRZEMYSŁOWA NA RZECZ INTELIGENTNEJ EUROPY

GOSPODARKA O OBIEGU ZAMKNIĘTYM DLA EKOLOGICZNEJ EUROPY

UMIEJĘTNOŚCI I EDUKACJA NA RZECZ CYFROWEJ EUROPY

ZAANGAŻOWANIE OBYWATELI NA RZECZ EUROPEJSKICH MIAST OPARTYCH NA ZASADZIE SPÓJNOŚCI

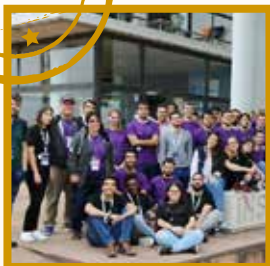

WZMOCNIENIE POZYCJI MŁODZIEŻY NA RZECZ WSPÓŁPRACY PONAD GRANICAMI – 30 LAT INTERREG

TRANSFORMACJA PRZEMYSŁOWA NA RZECZ INTELIGENTNEJ EUROPY

ESA BIC Portugal – Portugalia (EFRR)

Centrum rozwiązań kosmicznych w Portugalii – ESA Portugal Space Solutions Centre – jest pionierskim obiektem, który powstał w ramach Europejskiej Agencji Kosmicznej (ESA) w celu promowania innowacyjnego zastosowania technologii kosmicznych w branżach niezwiązanych z przemysłem kosmicznym. Projekt wspierał przedsiębiorców wykorzystujących technologie kosmiczne do rozwijania nowej działalności biznesowej w dziedzinach takich jak inteligentne miasta, transport, logistyka, zdrowie, rolnictwo, niebieska gospodarka i środowisko. W ciągu pierwszych pięciu lat projekt wygenerował 11,5 miliona euro oraz umożliwił utworzenie przeszło 100 miejsc pracy dla wysoko wykwalifikowanych pracowników w 30 innowacyjnych start-upach.

<https://space.ipn.pt/>

Smart Solar Charging Region Utrecht – Niderlandy (Europejski Fundusz Rozwoju Regionalnego, EFRR)

Dzielnica Lombok w Utrechcie jest szerzej znana jako obszar pilotażowy zasilany energią słoneczną z wykorzystaniem najbardziej innowacyjnej i inteligentnej instalacji. Obecnie jest on poszerzany o kolejne pięć połączonych obszarów w regionie, z których każdy wykorzystuje energię słoneczną wytwarzaną lokalnie do ładowania samochodów elektrycznych. Energia jest przechowywana w akumulatorach samochodowych i może zostać zwrócona do sieci w okresie największego zapotrzebowania. Stworzenie systemu Vehicle2Grid było ożywczym impulsem dla działalności gospodarczej, a jednocześnie przyczyniło się do osiągnięcia celów dotyczących zrównoważonego środowiska i społeczeństwa oraz gospodarki niskoemisyjnej.

<https://smartsolarcharging.eu/>

HyTrEc2 – Hydrogen Transport Economy for the North Sea Region 2 – Dania (EFRR)

Realizacja ambitnych celów europejskich w zakresie systemu energetycznego o zerowej emisji dwutlenku węgla netto będzie wymagała dostępu do znacznych ilości wodoru. Projekt ten wspiera ekologiczną produkcję wodoru, innowacyjne rozwiązania transportowe i umiejętności, przyczyniając się do realizacji wspólnej wizji czystszej gospodarki w regionie Morza Północnego. W jego ramach wytwarzany jest odnawialny wodór do zasilania szerokiej gamy pojazdów, a ponadto oferowane są szkolenia i umiejętności, co jest niezbędne do promowania tego paliwa w całym regionie.

<https://northsearegion.eu/hytrrec2/>

House of Digitalization – Austria (EFRR)

Ten sztandarowy projekt, realizowany w ramach strategii cyfryzacji Dolnej Austrii, zaowocował stworzeniem regionalnego ekosystemu edukacji, nauki, biznesu i administracji. Projekt łączy wiedzę specjalistyczną oraz powiazaną infrastrukturę w celu promowania rozwiązań cyfrowych wśród firm w regionie. Wyniki projektu obejmują nowe formy kwalifikacji, innowacyjne produkty i procesy, a także rozwiązania dla problemów związanych z COVID-19.

<https://www.ecoplus.at/interested-in/house-of-digitalization/>

Metal 3D Innovations (Me3DI) – Finlandia (EFRR)

Będąc częścią klastrów wiedzy 3DP utworzonych w Karelii Południowej, projekt Me3DI ma na celu rozwój i wymianę wiedzy na temat przemysłowego druku 3D metali. Inżynierowie, projektanci, dostawcy systemów, materiałów i procesów, MŚP, instytucje badawczo-rozwojowe i użytkownicy końcowi mogą zapoznać się z tworzeniem wartości i łańcuchem dostaw 3DP, co pozwala im zaoszczędzić czas i materiały podczas opracowywania własnych produktów.

<https://bit.ly/31cAFJQ>

GOSPODARKA O OBIEGU ZAMKNIĘTYM DLA EKOLOGICZNEJ EUROPY

Podejmij wyzwanie Cool Food – Francja, Zjednoczone Królestwo (EFRR)

Produkty spożywcze odpowiadają za około jedną piątą naszego indywidualnego śladu węglowego. Korzystając z wiedzy ekspertów w dziedzinie żywności, żywienia i środowiska, uczestnicy projektu byli w stanie określić, w jaki sposób pojedyncze osoby, społeczności i organizacje mogą współpracować ze sobą w celu zmniejszenia emisji dwutlenku węgla. Z powstałych w ten sposób narzędzi i platformy internetowej mogą korzystać użytkownicy po obu stronach kanału La Manche, dzięki czemu mała zmiana w ich konsumpcji może pomóc w walce z ocieplaniem się klimatu na Ziemi.

<http://coolfood.net/en/>

SeRaMCo – Północno-Zachodnia Europa (EFRR)

Budownictwo – najbardziej zasobochłonna gałąź przemysłu w UE – odpowiada za około jedną trzecią wszystkich wytwarzanych odpadów. Projekt SeRaMCo zwiększa wykorzystanie odpadów z budowy i rozbiórki do produkcji cementu i betonu w północno-zachodniej Europie. Umożliwiając zastąpienie surowców pierwotnych wysokiej jakości surowcami pochodzącymi z recyklingu, projekt przyczynia się do przekształcenia UE w gospodarkę o obiegu zamkniętym.

<https://bit.ly/2ZhRZfw>

Fibrenamics Green – Portugalia (EFRR)

Platforma ta koncentruje się na opracowywaniu innowacyjnych produktów z odpadów przemysłowych, promując upcykling poprzez odpowiednie zasady projektowania i inżynierii. Działania w ramach projektu obejmowały tworzenie i wymianę zasobów wiedzy, na podstawie których powstawały nowe projekty odzyskiwania odpadów w oparciu o synergii między uniwersytetami i przedsiębiorstwami z tak różnych branż, jak tekstylna i obuwnicza, górnicza, motoryzacyjna i meblarska.

<http://green.fibrenamics.com/>

EcoDesign Circle – Morze Bałtyckie (EFRR)

Projektowanie ma kluczowe znaczenie dla opracowywania innowacyjnych, zrównoważonych i przyjaznych dla klimatu rozwiązań – za około 80% wpływu produktów na środowisko odpowiadają działania właśnie na etapie projektowania. Celem tej inicjatywy było promowanie zasad ekoprojektu i gospodarki o obiegu zamkniętym w sześciu centrach designu w regionie Morza Bałtyckiego. Rezultaty obejmowały interaktywne warsztaty, materiały edukacyjne i informacyjne, internetowy przewodnik zrównoważonego rozwoju dotyczący projektowania zgodnego z ideą gospodarki o obiegu zamkniętym, filmy i objazdową wystawę.

<https://www.ecodesigncircle.eu/>

Blue Circular Economy – Europa Północna (EFRR)

Ten międzynarodowy projekt ma na celu wspieranie i wprowadzanie innowacji w procesie rozwijania europejskiego przemysłu odpadów z sieci rybackich. Oferuje on zrównoważone możliwości biznesowe oparte na wykorzystywaniu porzuconych, zgubionych lub wyrzuconych narzędzi połowowych. Projekt skupi się na pełnym cyklu życia produktów, podnoszeniu umiejętności wśród MŚP z myślą o tworzeniu przedsiębiorstw efektywnie wykorzystujących zasoby, a także na promowaniu usług i produktów z odpadów morskich.

<https://bluecirculareconomy.eu/>

UMIĘTNOŚCI I EDUKACJA NA RZECZ CYFROWEJ EUROPY

E-SCHOOLS, projekt pilotażowy – Chorwacja (EFRR)

Ten pilotażowy projekt, realizowany w 10% wszystkich chorwackich szkół, miał na celu poprawę dojrzałości cyfrowej szkół oraz kompetencji cyfrowych nauczycieli i uczniów. Zespół przeprowadził pilotażowe działania obejmujące kwestie organizacyjne, technologiczne i edukacyjne ukierunkowane na wdrożenie technologii informacyjno-komunikacyjnych do procesów edukacji i administracji. W obliczu pandemii COVID-19 szkoły przeszły na tryb uczenia zdalnego, w związku z czym wyniki tego projektu okazały się szczególnie istotne.

<http://www.ndsfund.org>

Muzea ponad granicami – Polska (Europejski Instrument Sąsiedztwa, EIS)

Twórcy projektu postanowili wykorzystać wspólną historię, aby połączyć zasoby dziedzictwa kulturowego po obu stronach polsko-rosyjskiej granicy. Atrakcje edukacyjne, innowacyjne wystawy i unikalne w skali Europy wydarzenia przyciągnęły odwiedzających zarówno z kraju, jak i zagranicy, co ożywiło ruch turystyczny w regionie i wspomogło lokalne społeczności. Ponadto cyfrowe prezentacje wspólnego dziedzictwa tego obszaru korzystnie wpłynęły na kulturową integrację ponad granicami.

<http://www.muzeum.elblag.pl/>

CYNIC – Szwecja (EFRR)

Celem projektu jest opracowanie głębszych analiz, poszerzenie wiedzy i podniesienie świadomości, aby promować odpowiednie działania w dziedzinie informatyki, cyberbezpieczeństwa i bezpieczeństwa informacji wśród MŚP. Zapewniając narzędzia do eksperymentalnego uczenia się, projekt CYNIC wspiera nowe modele biznesowe i proces cyfryzacji. Małe firmy mają możliwość przetestowania, użytkowania i oceny rozwiązań w dwóch laboratoriach bezpieczeństwa informacji.

<https://www.cynic.se/>

Digital Academies for Inclusive Learning – Włochy (EFRR)

Trzonem projektu jest silne partnerstwo między Uniwersytetem Neapolitańskim a renomowanymi globalnymi firmami informatycznymi. Łącznie wzięło w nim udział 3 000 uczestników z kraju i zagranicy, których celem był rozwój umiejętności cyfrowych i przedsiębiorczości oraz zwiększenie szans na zatrudnienie. Do tej pory w ramach konsorcjów utworzono wiele nowych miejsc pracy, start-upów i projektów badań stosowanych we współpracy z lokalnymi MŚP, co zaowocowało skalowanymi i możliwymi do wdrożenia wynikami.

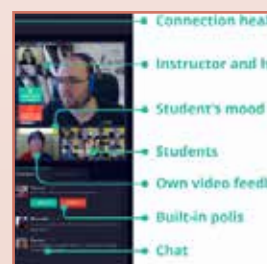
<https://bit.ly/3jVXSXp>

Cyfrowa platforma dla zdalnych szkoleń – Francja (EFRR)

Projekt ten skupiał się na opracowaniu nowego kursu szkoleniowego w zakresie teleobecności, adresowanego do web developerów. W tym celu stworzono i udoskonalono szereg innowacyjnych narzędzi i treści. Szkoła O'clock, francuski lider w dziedzinie zdalnego nauczania, opracowała doskonalszą wersję swojej wirtualnej klasy, a także platformę internetową poświęconą zawodowi web developera oraz interfejs, który pomaga osobom uczącym się znaleźć najlepsze oferty pracy po odbyciu szkolenia.

<https://oclock.io/>

ZAANGAŻOWANIE OBYWATELI NA RZECZ EUROPEJSKICH MIAST OPARTYCH NA ZASADZIE SPÓJNOŚCI

ZWYCIĘZCA

SHICC – Sustainable Housing for Inclusive and Cohesive Cities – Północno-Zachodnia Europa (EFRR)

Brak tanich mieszkań na rynku jest przyczyną kryzysu w wielu europejskich miastach. Projekt SHICC ma na celu rozwiązanie tego problemu poprzez ustanowienie organizacji Community Land Trust w Brukseli, Londynie, Gandawie i Lille, jak również w całej Europie. Te demokratyczne organizacje zajmują się budową i utrzymaniem budynków mieszkalnych dla osób o niskich i średnich dochodach. W zamyśle rozwój tego typu jednorodnych dzielnic ma się opierać na zaangażowaniu społeczności i mieszkańców.

<https://bit.ly/3m0sBVO>

Klejnok ukryty w ubogiej dzielnicy – Belgia (EFRR)

W dzielnicy Rabot-Blaisantvest w Gandawie, będącej jednym z najbardziej niebezpiecznych obszarów Flandrii, znajduje się nowoczesny kościół Blaisantkerk. Projekt zakładał przekształcenie budynku w obiekt wielofunkcyjny, w czym uczestniczyli zarówno mieszkańcy dzielnicy, jak i miasta. Pierwszym etapem był remont dzwonnicy, po czym nastąpiła renowacja głównego budynku, i wreszcie stworzenie wielofunkcyjnego obiektu.

<http://www.blaisantkerk.be/>

Bürgerbahnhof Plagwitz – Niemcy (EFRR)

Obecny kształt stacji Bürgerbahnhof Plagwitz jest wynikiem doskonałej współpracy między lokalnymi mieszkańcami, zainteresowanymi stronami, różnymi grupami interesu i administracją miasta Lipska. Dzięki tej współpracy udało się przywrócić do użytku opuszczony obiekt, na terenie którego stworzono zrównoważoną i kreatywną przestrzeń publiczną. Jak dotąd udostępniono miejski ogród, plac zabaw i szlak harcerski, a w planach jest też utworzenie lasu miejskiego.

<https://buergerbahnhof-plagwitz.de/>

High Five! Jugendrechte im Quartier – Niemcy (EFRR)

W projekcie High Five! wykorzystano kreatywne metody zwiększania świadomości osób w przedziale wiekowym 15–25 lat na temat kształtowania opinii i podejmowania decyzji w demokratyczny sposób. W ramach projektu zorganizowano cotygodniowe warsztaty, 14-dniową szkołę letnią i zgromadzenie młodzieżowe, które pozwalają uczestnikom zapoznać się z możliwościami, jakie daje uczestnictwo w życiu politycznym i dialog z lokalnymi decydentami.

<https://bit.ly/3m3jseD>

VILAWATT: wsparcie transformacji energetycznej – Hiszpania (EFRR)

Miasto Viladecans zajęło się kwestiami zaangażowania obywateli i poczucia przynależności, uznając je za zasadniczą zachętę do przejścia na systemy zrównoważonej energii. Projekt VILAWATT wsparł utworzenie nowej spółki energetycznej zarządzanej w ramach partnerstwa publiczno-prywatno-obywatelskiego. Projekt koncentruje się na młodym pokoleniu, wdrażając narzędzia do edukacji promującej zmianę już od dzieciństwa, co ułatwi obywatelom zarządzanie procesem transformacji modelu energetycznego.

<https://www.uia-initiative.eu/en/uia-cities/viladecans>

WZMOCNIENIE POZYCJI MŁODZIEŻY NA RZECZ WSPÓŁPRACY PONAD GRANICAMI – 30 LAT INTERREG

ENERGY@SCHOOL – Interreg (EFRR)

W ramach tej inicjatywy opracowano program szkolenia uczniów, aby mogli odegrać istotną rolę w przekształceniu Europy w kontynent neutralny pod względem emisji dwutlenku węgla. Zadaniem tych uczniów, określanym mianem „Młodszych Strażników Energii”, było podnoszenie świadomości, a ich wysiłki zaowocowały znaczną poprawą efektywności energetycznej w uczestniczących szkołach. Zwiększenie roli młodzieży w tworzeniu szkół inteligentnie zarządzających energią okazało się tak skuteczne, jak kosztowne prace modernizacyjne.

<https://www.interreg-central.eu/Content.Node/ENERGYATSCHOOL.html>

Projekt „Teraz czas na zmiany” – Polska/Litwa (EFRR)

Projekt został uznany za najlepszą inicjatywę umożliwiającą młodzieży współpracę ponad granicami. Polska młodzież podzieliła się wiedzą i doświadczeniem z kolegami i koleżankami z Litwy, aby pomóc im w realizacji programu dla streetworkerów (pracowników socjalnych działających na ulicach). Dzięki stworzeniu silnego partnerstwa młodzież zajęła się niektórymi z wielu problemów, z jakimi stykają się na ulicach osoby młode zagrożone wykluczeniem. W tym celu zorganizowano wspólne szkolenia, obozy przetrwania i transgraniczną sieć społecznościową.

<http://ambc.lt/>

iEER Interreg Europa – ekosystemy w Finlandii (EFRR)

W 2016 roku uruchomiono innowacyjny ekosystem przedsiębiorczości w regionach (innovative Entrepreneurial Ecosystem in Regions, iEER), wspierający młodzież i rozwój przedsiębiorczości w 10 europejskich regionach. Celem iEER jest promowanie i rozwijanie przedsiębiorczości i umiejętności wśród młodych ludzi poprzez lepsze projektowanie i wdrażanie polityki regionalnej. Partnerzy projektu wspólnie przeprowadzili analizę otoczenia biznesowego w regionach, wymienili się wiedzą i doświadczeniami oraz dobrymi praktykami, by na tej podstawie opracować działania na rzecz poprawy ich ekosystemów biznesowych.

<https://www.interreurope.eu/iEER/>

Dem Klima auf der Spur – Niemcy/Czechy (EFRR)

Projekt „Na tropie klimatu” podejmuje trudny temat dotyczący walki ze zmianą klimatu ponad granicami. Projekt skupia się na ofercie edukacji ekologicznej oraz wymianie kulturowej i adresowany jest do dzieci i młodzieży w niemiecko-czeskim regionie przygranicznym. Ponad 2 000 młodych ludzi i nauczycieli wzięło udział w obozach o tematyce ochrony klimatu, wydarzeniach edukacyjnych dotyczących ekologii i szkoleniach tematycznych.

<http://klima-projekt.eu/de/index.html>

XBIT – Chorwacja/Serbia (Instrument Pomocy Przedakcesyjnej, IPA)

Transgraniczna sieć informatyczna na rzecz konkurencyjności, innowacji i przedsiębiorczości miała na celu stymulowanie warunków sprzyjających rozwojowi innowacji, systemów informatycznych, przedsiębiorczości, a także tworzeniu miejsc pracy, zatrzymaniu talentów i zwiększeniu liczby wykwalifikowanych młodych specjalistów w serbsko-chorwackim regionie przygranicznym. Do dokonania tego projektu należy utworzenie transgranicznej sieci podmiotów zainteresowanych technologiami ICT, zaprojektowanie i wdrożenie programów edukacyjnych, motywacyjnych i tworzenia kontaktów oraz utworzenie pracowni laboratoryjno-produkcyjnych (Fab Lab) i mobilnych laboratoriów (Mobile Lab).

<https://www.interreg-croatia-serbia2014-2020.eu/>

WASZYM ZDANIEM

PANORAMA
czeka na
komentarze od
czytelników!

„Waszym zdaniem” to dział *Panoramy*, w którym zainteresowane strony na szczeblu lokalnym, regionalnym, krajowym i europejskim przedstawiają swoje osiągnięcia z okresu 2014–2020 i dzielą się swoimi poglądami na temat trwających i kluczowych dyskusji na

temat polityki spójności po 2020 r. *Panorama* zaprasza czytelników do dzielenia się swoimi opiniami w tej kwestii, i to w ich własnym języku. Mogą one zostać opublikowane w kolejnych wydaniach magazynu. Aby uzyskać więcej informacji na temat wytycznych i terminów, prosimy o kontakt na adres: regio-panorama@ec.europa.eu.

Powiązanie mobilności transgranicznej ze szkoleniem i zatrudnieniem

Brigitte Lavigne
wiceprzewodnicząca rady CESER
i sprawozdawca badania

Na granicy, na której przepływ pracowników jest minimalny, mobilność związana z kształceniem zawodowym i ustawicznym może być kluczem do strategii współpracy. Przyczyni się ona do konsolidacji na szczeblu euroregionalnym i wzmocnienia transgranicznej spójności społecznej.

Tak wynika z wniosków opracowanych na podstawie badania przeprowadzonego przez regionalną radę do spraw gospodarczych, społecznych i środowiskowych (fr. Conseil économique, social et environnemental régional, CESER) działającą w regionie Nowej Akwitarii (Francja). Konkluzje te zostały zatwierdzone w czerwcu tego roku.

CESER jest organem o charakterze konsultacyjnym, skupiającym przedstawicieli życia społeczno-gospodarczego w regionie. Jego zadaniem jest wydawanie opinii i prowadzenie badań we wszelkich dziedzinach wchodzących w zakres kompetencji regionu, w tym dotyczących działań międzynarodowych i spraw europejskich. Ponieważ mobilność transgraniczna jest filarem strategii euroregionalnej, członkowie rady CESER postanowili spojrzeć na tę kwestię w świetle dwóch stosunkowo niedawnych wydarzeń, które zmieniły postrzeganie granicy. Pierwszym było połączenie trzech byłych regionów, które dały początek Nowej Akwitarii, a drugim – porozumienie tego regionu z Euskadi i Nawarą w sprawie utworzenia europejskiego ugrupowania współpracy terytorialnej (EUWT).

Badanie koncentruje się na doświadczeniach i praktykach zainteresowanych stron na tych obszarach, w związku z czym w celu zebrania istotnych danych przeprowadzono z nimi około 40 wywiadów w temacie mobilności transgranicznej. Pozwoliły one zidentyfikować przeszkody, na jakie napotykają zainteresowane strony, oraz możliwości, z których mogą korzystać.

Analiza konkretnych projektów rzuciła światło na ich zdolność do znajdowania konkretnych rozwiązań dostosowanych do poszczególnych obszarów. Ponadto w badaniu uwzględniono analizę strategicznych kierunków regionu i euroregionu w świetle dobrych praktyk w zakresie mobilności transgranicznej stosowanych na innych francuskich granicach.

We wnioskach z badania zwrócono uwagę, że „transgraniczność” tak naprawdę funkcjonuje na dwóch poziomach. Istnieje szczebel lokalny, który dzięki wspólnej kulturze i wspólnemu językowi jest idealną przestrzenią do eksperymentowania i innowacji, oraz szczebel regionalny, któremu wszystkie regiony Nowej Akwitarii mogą obecnie uczestniczyć w inicjatywach współpracy euroregionalnej.

W odniesieniu do współpracy transgranicznej wyniki badania mówią, że wbrew konwencjonalnej wiedzy nie ogranicza się ona do przepływu przez granicę poszczególnych osób, ale może również przybierać formę mobilności zbiorowej lub instytucjonalnej.

Mając na uwadze europejski status regionu Nowej Akwitarii, CESER zaleca, by powiązanie mobilności ze szkoleniem i zatrudnieniem stało się filarem współpracy euroregionalnej. Zostało to szczegółowo opisane w formie 10 zaleceń strategicznych i konkretnych działań operacyjnych. ■

WIĘCEJ INFORMACJI

<https://bit.ly/3OpFfE5>

PROJEKTY

ŚWIĘTO DESIGNU
W FIŃSKIM LAHTIŁĄCZNA WARTOŚĆ
INWESTYCJI
598 438 EURWKŁAD UE
418 910 EUR

W dawnym browarze w Lahti w południowej Finlandii otwarto nowe centrum poświęcone sztuce, plakatowi i wzornictwu. Ta finansowana ze środków EFRR inicjatywa to hołd dla długiej historii miasta jako centrum designu, a także impuls do odnowienia tej tradycji.

W sercu tego „centrum wrażeń estetycznych” znajdują się będzie nowe Muzeum Sztuki i Wzornictwa w Lahti, którego otwarcie planowane jest na 2021 rok. Ponieważ centrum poświęcone jest sztukom pięknym, wzornictwu, sztuce użytkowej, trendom lifestylowym i technologii cyfrowej, będzie to także nowy adres dla istniejącego już w tym mieście Muzeum Sztuki i Muzeum Plakatu.

Ponadto w budynku znajdzie się sklep z dziełami sztuki i designu, restauracja i mały browar, a także stanowiska do pracy i miejsca spotkań dla osób z branży kreatywnej.

Celem tej inicjatywy jest pomoc w odrodzeniu wiedzy i umiejętności w zakresie lokalnego wzornictwa i sztuki użytkowej. Do wczesnych lat 90. ubiegłego wieku Lahti było szanowanym centrum branży kreatywnej, jednak ówczesny kryzys gospodarczy mocno uderzył w lokalną produkcję, w tym w producentów mebli, tekstyliów i odzieży.

Chociaż od tamtego czasu bezrobocie utrzymuje się na wysokim poziomie, jest też nadzieja, że centrum przyciągnie nowe firmy, mieszkańców i gości, pobudzając lokalną gospodarkę. Dzięki realizacji projektu powstały dwa nowe miejsca pracy, a po otwarciu centrum ma się pojawić kolejnych 10–20 stanowisk, co uczyni z centrum rodzaj rozsądnika dla innych branż kreatywnych i usługowych.

Inicjatywa ta tchnie również nowe życie w historyczny, XIX-wieczny budynek dawnego browaru Mallasjuoma. Firma deweloperska przekształciła browar w centrum Malski, którego część jest wynajmowana miastu na potrzeby Muzeum Sztuki i Wzornictwa w Lahti oraz centrum, chroniąc w ten sposób lokalne dziedzictwo architektoniczne.

Wciągające doświadczenie

Projekty, plany operacyjne i koncepcje dotyczące nowego centrum zostały opracowane w ramach projektu Tajumo, prowadzonego przez Instytut Wzornictwa Uniwersytetu Nauk Stosowanych w Lahti, we współpracy z muzeami w Lahti oraz organizacją Lahti City Association zrzeszającą przedsiębiorstwa z centrum miasta.

Kompleksowe warsztaty, pogłębione wywiady i wizyty w fińskich i zagranicznych muzeach pomogły zespołowi w stworzeniu skutecznych modeli biznesowych i ram współpracy dostosowanych do tego miejsca i zaowocowały wieloma pomysłami na wydarzenia, wystawy i usługi, które były w stanie przyciągnąć zarówno mieszkańców Finlandii, jak i gości z zagranicy.

Znaczący udział miały też grupy zainteresowane sukcesem centrum, wśród nich artyści, projektanci, właściciele galerii i specjaliści w dziedzinie muzealnictwa, firmy kreatywne, lokalne uczelnie wyższe, a także firmy gastronomiczne i eventowe.

Aby zapewnić maksymalną przejrzystość, wszystkie warsztaty rozwojowe, seminaria i wydarzenia były otwarte dla publiczności. Była ona też zaproszona do wypowiedzenia się na temat alternatywnych rozwiązań w zakresie wystroju wnętrz i rozmieszczenia mebli w centrum oraz sprawdzenia, jak za pomocą najnowszych technologii audiowizualnych można poprawić atrakcyjność obiektu dla odwiedzających.

W planach muzeum na najbliższe lata są nowatorskie wystawy i poszerzenie pola działalności. Rezultatem tej inicjatywy jest ekscytujące centrum, które ożywi gospodarkę i wzbogaci życie kulturalne Lahti. ■

WIĘCEJ INFORMACJI

<http://www.lahdenmuseot.fi/museot/en/lad/>

PROJEKTY

USŁUGA ZARZĄDZANIA RYZYKIEM POWODZIOWYM CHRONI CYPR I WYSPY GRECJI

**ŁĄCZNA WARTOŚĆ
INWESTYCJI
1 159 248 EUR**

**WKŁAD UE
985 361 EUR**

Mieszkańcy wrażliwego na zmiany klimatu wschodniego regionu Morza Śródziemnego mogą skorzystać z systemu wczesnego ostrzegania przed powodzią dzięki usłudze informacyjnej w zakresie zarządzania ryzykiem środowiskowym (ERMIS-F), opracowanej w ramach projektu transgranicznego finansowanego z Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego.

Jednym ze skutków zmiany klimatu są ekstremalne opady deszczu, które z kolei powodują coraz większe zagrożenie powodziowe. W ramach projektu ERMIS-F opracowano internetowy system, który pomaga mieszkańcom, firmom, naukowcom i służbom publicznym ograniczyć niszczące skutki powodzi na Cyprze, Krecie i w regionie Wysp Egejskich Północnych.

Mapy, które można wydrukować, pokazują użytkownikom, czy ich domy lub grunty są zagrożone, tym samym ostrzegając o konieczności podjęcia środków ochronnych. Ponadto mają oni dostęp do portalu, w którym na podstawie danych geoprze-strzennych mogą tworzyć własne mapy ilustrujące indywidualnie dostosowane informacje. Z założenia usługa ERMIS-F wykorzystuje te dane do wczesnego ostrzegania władz lokalnych przed powodzią, aby mogły zaplanować działania zapobiegawcze.

Specjalna aplikacja oparta na sieci społecznościowej łączy różne zainteresowane strony w celu wymiany pomysłów i danych. Obywatele mogą również używać swoich smartfonów lub tabletów do gromadzenia oznakowanych geograficznie zdjęć lokalnych powodzi i ich skutków, pomagając władzom i naukowcom lepiej przeciwdziałać powodziom.

Kolejnym narzędziem jest baza wiedzy, w której zgromadzone są środki kontroli przeciwpowodziowej i najlepsze praktyki, dane dotyczące lokalnych powodzi w przeszłości oraz akty prawne, i która jest powiązana z organami publicznymi i oprogramowaniem na potrzeby badań lub projektów dotyczących ochrony przeciwpowodziowej. Ponadto udostępniono materiały edukacyjne (oraz specjalne wydarzenia) prezentujące sposób korzystania z platformy i zwiększające świadomość na temat związku między powodzią a zmianą klimatu.

Usługi ERMIS-F są bezpłatne i zawierają informacje nie tylko w języku greckim, ale często też w angielskim, dzięki czemu mieszkańcy i wszyscy odwiedzający te obszary mają dostęp do istotnych danych umożliwiających zmniejszenie ryzyka szkód.

Od danych do działania

Projekt powstał, aby pomóc organom publicznym i obywatelom w wykorzystaniu złożonej wiedzy naukowej do zarządzania zagrożeniami naturalnymi.

Zespół projektu ERMIS-F pracował z grupami fokusowymi złożonymi z lokalnych zainteresowanych stron na obszarach pilotażowych (Lesbos, Kreta i Cypr), przetwarzając informacje i tworząc scenariusze potencjalnych skutków użytkowania gruntów i zmiany klimatu oraz ich wpływu na szczególnie narażone obszary zalewowe.

Fachowej wiedzy technicznej dostarczyły: Instytut Cypryjski, który koordynował projekt, Uniwersytet Egejski, Politechnika Kretańska, gmina Chania, Zarząd Gospodarki Wodnej regionu Morza Egejskiego Północnego oraz Zarząd Kanalizacji miasta Limassol.

W projekcie uczestniczyły również służby ochrony ludności, samorządy i lokalne instytucje, stowarzyszenia zawodowe i organizacje ekologiczne.

Lokalne społeczności i beneficjenci byli zaangażowani za pośrednictwem punktów informacyjnych na Cyprze, Krecie i Wyspach Egejskich, gdzie szczegółowo zapoznali się z usługami ERMIS-F. Punkty te, które nadal funkcjonują, są obecnie zarządzane przez lokalne władze publiczne.

System ERMIS-F wykorzystuje oprogramowanie open source i architekturę rozproszoną, dzięki czemu można go łatwo powielić w innych regionach, dostosowywać na potrzeby kształtowania polityki i prywatnych badań oraz rozszerzać jego zakres o inne zagrożenia, takie jak pożary czy susze. ■

WIĘCEJ INFORMACJI

<https://ermis-f.eu/en/>

PROJEKTY

AKTUALIZACJE PROGNOZY POGODY POMAGAJĄ CHRONIĆ WYBRZEŻA WŁOCH I CHORWACJI

**ŁĄCZNA WARTOŚĆ
INWESTYCJI
1 150 000 EUR**

**WKŁAD UE
977 500 EUR**

W ramach transgranicznego projektu badacze pracowali ramię w ramię z władzami regionalnymi nad rozwiązaniami pomagającymi chronić życie i łagodzić skutki zjawisk pogodowych na wybrzeżu Adriatyku. Celem ich wysiłków było zmniejszenie zagrożeń, jakie dla tego obszaru stanowią klęski żywiołowe.

Oczekuje się, że w przyszłości groźne warunki pogodowe będą coraz częstszym zjawiskiem sprzężonym ze zmianą klimatu. Projekt AdriaMORE (Adriatic DSS exploitation for MOnitoring and Risk management of coastal Extreme weather and flooding) miał na celu złagodzenie wpływu poważnych zdarzeń, takich jak powódzie, na środowisko i społeczności zamieszkujące wybrzeża Włoch i Chorwacji.

Projekt czerpał z osiągnięć dwóch poprzednich projektów Interreg, zajmując się doskonaleniem istniejących systemów monitorowania zagrożeń hydrometeorologicznych (np. burz) i przeciwdziałania im. Zespół skupił się na dokładności i czasie komunikatów o ekstremalnych zdarzeniach pogodowych, starając się poprawić jakość informacji dostarczanych służbom ochrony ludności i organom zarządzającym ryzykiem, które dzięki temu będą mogły skuteczniej chronić życie ludzi.

Według władz regionu Abruzji, położonego na wschodnim wybrzeżu Półwyspu Apenińskiego, lokalne organy publiczne i służby ratownicze mogą być teraz niezwłocznie powiadamiane o spodziewanych ekstremalnych zdarzeniach pogodowych.

Inicjatywa ta obejmowała także badanie wszelkich słabych punktów charakterystycznych dla poszczególnych regionów, które uczestniczyły w projekcie. Ponadto projekt umożliwił wymianę najlepszych praktyk między instytucjami zarządzającymi w obu krajach i udzielenie wsparcia urzędowi żeglugi morskiej, kontroli ruchu lotniczego i miejskiej gospodarki wodnej.

Dodano też nowe komponenty w celu doprecyzowania zasięgu na niektórych odcinkach wybrzeży obu krajów. Powstałe w ten sposób oprogramowanie jest w stanie pozyskiwać i opracowywać dane z radarów meteorologicznych pochodzące z bardzo różnych systemów. Udoskonalone elementy były testowane podczas pilotażowych działań realizowanych u ujścia rzeki Pescara (Włochy) i rzeki Neretwy (Chorwacja).

Walka z ogniem

Wiatr i woda nie są jedynymi groźnymi żywiołami powiązаныmi z ekstremalnymi zdarzeniami pogodowymi: również pożary stanowią poważne zagrożenie dla społeczności przybrzeżnych i statków na morzu. W związku z tym projekt AdriaMORE sfinansował zakup łodzi, która będzie używana głównie do akcji gaśniczych na morzu i wzdłuż wybrzeża w pobliżu Dubrownika, historycznego portu morskiego w południowej Chorwacji, gdzie łódź jest na stałe zacumowana. Załozde łodzi można również powierzyć zadania związane z zanieczyszczeniem, takie jak instalowanie zapór pływających.

W ramach projektu zainstalowano też specjalny miernik wiatru, który wykorzystuje radar lub fale dźwiękowe do wykrywania prędkości i kierunku wiatru wokół Dubrownika. Instrument ten umożliwia prognozowanie niebezpiecznych warunków meteorologicznych.

Ponieważ pogoda staje się coraz bardziej nieprzewidywalna, wyniki projektu AdriaMORE zwiększą bezpieczeństwo ludności w społecznościach zamieszkujących wybrzeże Adriatyku. Podjęte w jego ramach działania przyczynią się do ochrony życia okolicznych mieszkańców i ochrony siedlisk przyrodniczych. ■

WIĘCEJ INFORMACJI

<https://www.italy-croatia.eu/web/adriamore>

PROJEKTY

MŁODZI WOLONTARIUSZE Z REUNION OKAZUJĄ SOLIDARNOŚĆ Z SĄSIEDNIMI SPOŁECZNOŚCIAMI

**ŁĄCZNA WARTOŚĆ
INWESTYCJI
12 601 720 EUR**

**WKŁAD UE
2 211 462 EUR**

Dzięki finansowanemu przez UE programowi wolontariatu młodzi Reunionczycy zdobyli doświadczenie zawodowe podczas pracy dla różnych organizacji działających na obszarze Oceanu Indyjskiego i Afryki Południowej.

Reunion jest regionem zamorskim Francji położonym w pobliżu Mauritiusa na Oceanie Indyjskim, na wschód od Madagaskaru. Duże oddalenie wyspy niekorzystnie wpływa na mobilność jej mieszkańców, co przekłada się na wysoką stopę bezrobocia wśród osób poniżej 30 roku życia.

W okresie od 2015 do 2017 roku 139 młodych mężczyzn i kobiet z wyspy zostało wysłanych na misje do innych krajów w ramach programu Interreg Ocean Indyjski – obejmującego Australię, Komory, Indie, Kenię, Madagaskar, Mauritius, Mozambik, Seszele, RPA i Tanzanię.

Projekty zraszające wolontariuszy na rzecz solidarności międzynarodowej (ang. Volunteers for International Solidarity, VIS) były współfinansowane ze środków EFRR oraz rady regionalnej Reunion. Cały program był z kolei koordynowany przez francuską platformę wymiany międzynarodowej i wolontariatu solidarnościowego: France Volontaires.

Z pracy wolontariuszy, wybranych zgodnie z ich profilem, skorzystały podmioty prywatne i publiczne, takie jak ministerstwa, izby handlowo-przemysłowe, biura turystyczne, ośrodki kultury czy stowarzyszenia. Podmioty te działały w bardzo różnych sektorach, od kultury i turystyki, przez finanse i środowisko, po badania i energię.

Przeciętny wiek wolontariuszy VIS wynosił od 24 do 34 lat. Ponadto byli to absolwenci wywodzący się z bardzo różnorodnych środowisk. Ich praca miała na celu zacieśnienie współpracy między Reunion a innymi terytoriami.

Każda misja trwała od roku do trzech lat, za co wolontariusze otrzymywali zwrot kosztów.

Prawdziwe życie

Oprócz oferowania zmotywowanym młodym ludziom szansy na poznanie innego życia w obcym kraju misje te umożliwiły im zdobycie doświadczenia w rzeczywistym środowisku zawodowym. Wolontariusze z Reunion mogli też wykorzystać swoje umiejętności i dzielić się swoją wiedzą z organizacjami goszczącymi.

Wielu wolontariuszy po odbyciu stażu znalazło zatrudnienie. Do końca 2018 roku 43 wolontariuszy rozpoczęło pracę zawodową: czternaścioro na Madagaskarze, jedenaścioro na Mauritiusie, sześcioro na Komorach, sześcioro na Seszelach, dwoje w Mozambiku, dwoje w Tanzanii i po jednej osobie w Australii i Indiach.

Według badania przeprowadzonego przez stowarzyszenie France Volontaires 85% byłych wolontariuszy było zatrudnionych i podjęło aktywność zawodową w Reunion, we Francji i w regionie Oceanu Indyjskiego. ■

WIĘCEJ INFORMACJI

<https://www.france-volontaires.org/nos-actions/programmes-ultramarins/la-reunion/>

PROGRAM

20 PAŹDZIERNIKA 2020

Online

11. Doroczne forum dotyczące strategii UE dla regionu Morza Bałtyckiego
<https://www.annualforum2020.eu/en/>

NOTA PRAWNA

Komisja Europejska ani żadna inna osoba działająca w jej imieniu nie odpowiada za możliwy sposób wykorzystania informacji zawartych w niniejszej publikacji.

Luksemburg: Urząd Publikacji Unii Europejskiej, 2020

PDF: ISSN 1725-8243 KN-LR-20-003-PL-N

© Unia Europejska, 2020

Ponowne wykorzystanie jest dozwolone pod warunkiem wskazania źródła.

Ponowne wykorzystanie dokumentów Komisji Europejskiej dotyczących polityki jest regulowane decyzją 2011/833/UE (Dz.U. L 330 z 14.12.2011, s. 39).

Wykorzystywanie lub reprodukcja materiałów, które nie podlegają prawom autorskim UE, może wymagać uzyskania zgody właścicieli praw autorskich.

Internetowa wersja magazynu jest dostępna w 22 wersjach językowych na stronie internetowej:
http://ec.europa.eu/regional_policy/pl/information/publications/panorama-magazine/

Prace nad treścią niniejszego wydania zakończyły się w październiku 2020 r.

ZDJĘCIA (STRONY):

Okładka: © istock/imantsu

Strona 3: © Unia Europejska

Strona 4: © iStock/elenabs

Strona 5: © iStock/fiskes

Strona 6: © iStock/Motortion

Strona 7: © iStock/AndreyPopov

Strona 8: © Unia Europejska / Paolo Poce

Strona 9: Po lewej © iStock/skyneshesher; Po prawej © Prostock-Studio

Strona 10: © Unia Europejska

Strona 12: © EstLat

Strona 13: © iStock/LordRunar

Strona 14: © iStock/Thomas Demarczyk

Strona 15: © Ministerstwo Spraw Zagranicznych, Słowenia

Strona 16: © iStock/MATJAZ SLANIC

Strona 17: © iStock/gremlin

Strony 19, 20: © iStock/imantsu

Strona 22: © Ministerstwo Finansów, Łotwa

Strona 25: Po lewej © Uniwersytet Łódzki;

Po prawej © iStock/onurdongel

Strona 26: Po lewej © iStock/MediaProduction; Po prawej © Hugo.lv

Strona 27: Po lewej © Vizulo; Po prawej © Goldcastle7

Strona 28: © Grindeks

Strona 34: 01 © Instituto Pedro Nunes; 02 © Utrecht

Sustainability Institute; 03 © Rada Miasta Aberdeen; 04

© Ecoplus – Agencja ds. rozwoju biznesu Dolnej Austrii;

05 © Uniwersytet LUT

Strona 35: 01 © Al'Terre Breizh; 02 © Region Hauts-de-France;

03 © CVR – Centro de Valorização de Resíduos; 04

© Niemiecka Agencja Środowiska; 12 © Western

Development Commission;

Strona 36: 01 © CARNET – chorwacka sieć naukowo-badawcza;

02 © Muzeum Archeologiczno-Historyczne w Elblągu;

03 © Uniwersytet Techniczny w Luleå; 04 © Uniwersytet

Neapolitański im. Frydryka II; 05 © O'clock

Strona 37: 01 © Ville de Lille; 02 © DOIC wzv; 03 © Urząd

Mieszkalnictwa i Rozwoju Miast w Lipsku; 04 © SOS-

Kinderdorf Berlin e.V.; 05 © Gmina Viladecans

Strona 38: 01 © Unione dei Comuni della Bassa Romagna;

02 © Centrum wspólnotowe w mieście Olita;

03 © Rada regionu Helsinki-Uusimaa;

04 © Kindervereinigung Chemnitz e.V.;

05 © Association SEE ICT

Strona 39: © CESER

Strona 40: © iStock/vicnt

Strona 41: © iStock/mpalis

Strona 42: © iStock/HABY

Strona 43: © iStock/fstop123

BĄDŹ W KONTAKCIE

ec.europa.eu/regional_policy
cohesiondata.ec.europa.eu

[@EUinmyRegion](https://twitter.com/EUinmyRegion)

[EUinmyRegion](https://www.facebook.com/EUinmyRegion)

[flickr.com/euregional](https://www.flickr.com/euregional)

[EUinmyRegion](https://www.youtube.com/EUinmyRegion)

[euinmyregion](https://www.instagram.com/euinmyregion)

ec.europa.eu/commission/commissioners/2019-2024/ferreira_en
[@ElisaFerreiraEC](https://twitter.com/ElisaFerreiraEC)

Urząd Publikacji
Unii Europejskiej

Komisja Europejska,
Dyrekcja Generalna ds. Polityki Regionalnej i Miejskiej
Kontakt – Agnès Monfret
Avenue de Beaulieu/Beaulieulaan 1 – B-1160 Bruxelles/Brussel
E-mail: regio-panorama@ec.europa.eu